

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 11ης Ιουλίου 2001

σχετικά με το καθεστώς κρατικών ενισχύσεων που εφάρμοσε η Ισπανία σε ορισμένες νεοσύστατες επιχειρήσεις στη Βισκάγια

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2001) 1763]

(Το κείμενο στην ισπανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2002/806/EK)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη,

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 63 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τα εν λόγω άρθρα (¹) και έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Βάσει κυρίως των πληροφοριών που ελήφθησαν μετά την κίνηση των διαδικασιών που προκάλεσαν οι υποβληθείσες καταγγελίες σχετικά με τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων στην επιχείρηση Daewoo Electronics Manufacturing España SA (²) και στις επιχειρήσεις Ramondín SA και Ramondín Cápsulas SA (³), η Επιτροπή έλαβε γνώση για την ύπαρξη καθεστώτος μη κοινοποιηθεισών επενδυτικών ενισχύσεων στην Άλαβα της Ισπανίας, υπό μορφή φορολογικών ενισχύσεων που συνίστανται στη μείωση της φορολογητέας βάσης για ορισμένες νεοσύστατες επιχειρήσεις. Επίσης, έλαβε ανεπίσημες πληροφορίες βάσει των οποίων ανάλογα μέτρα ίσχυαν και στην Βισκάγια, δεδομένου ότι η εν λόγω περιοχή απολαμβάνει της ίδιας φορολογικής αυτονομίας με την Άλαβα.
- (2) Με επιστολή της 29ης Σεπτεμβρίου 1999, SG(99) D/7813, η Επιτροπή ενημέρωσε την Ισπανία για την απόφασή της να

κινήσει έναντι της ενίσχυσης αυτής τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ.

- (3) Με επιστολή της επίσημης αντιπροσωπείας τους της 2ας Δεκεμβρίου 1999, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 6 Δεκεμβρίου 1999, οι ισπανικές αρχές υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους στα πλαίσια της παραπάνω διαδικασίας.
- (4) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* (⁴). Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την εν λόγω ενίσχυση εντός μηνός από την ημερομηνία της δημοσίευσής.
- (5) Η Επιτροπή έλαβε σχετικές παρατηρήσεις εκ μέρους της αυτόνομης κοινότητας της Καστίλλης και Λεόν στις 17 Μαρτίου 2000· της κυβέρνησης της Λα Ριόχα στις 24 Μαρτίου 2000· της Βασκικής Συνομοσπονδίας Επιχειρήσεων/Euskal Entrepresarien Konfederakuntza (στο εξής «Confebask») στις 27 Μαρτίου 2000, και, εκτός προθεσμίας, συμπληρωματικές παρατηρήσεις με επιστολή της 29ης Δεκεμβρίου 2000, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 3 Ιανουαρίου 2001· του Βασκικού συλλόγου οικονομολόγων/Ekonomilarien Euskal Elkargoa στις 27 Μαρτίου 2000· του Κύκλου Βάσκων επιχειρηματιών/Círculo de Empresarios Vascos στις 27 Μαρτίου 2000· και της Επαγγελματικής ένωσης φορολογικών συμβούλων της κοινότητας της Χώρας των Βάσκων/Asociación Profesional de Asesores Fiscales de la Comunidad del País Vasco, στις 28 Μαρτίου 2000. Με την επιστολή αριθ. D/52998 της 17ης Μαΐου 2000, η Επιτροπή διαβίβασε τις παρατηρήσεις στην Ισπανία, παρέχοντάς της τη δυνατότητα να τις σχολιάσει, αλλά δεν έλαβε κανένα σχόλιο εκ μέρους της.

(¹) ΕΕ C 55 της 26.2.2000, σ. 2.

(²) Απόφαση 1999/718/EK της Επιτροπής (ΕΕ L 292 της 13.11.1999, σ. 1).

(³) Απόφαση 2000/795/EK της Επιτροπής (ΕΕ L 318 της 16.12.2000, σ. 36).

(⁴) Βλέπε υποσημείωση 1.

- (6) Το άρθρο 26 του περιφερειακού νόμου 3/1996 της Βισκάγια της 26ης Ιουνίου 1996 ⁽⁵⁾, που αποτέλεσε τη νομική βάση για τη θέσπιση των εξεταζόμενων φορολογικών ενισχύσεων, καταργήθηκε από τον περιφερειακό νόμο 7/2000 της 19ης Ιουλίου 2000.

II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ:

- (7) Σύμφωνα με τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή, οι οποίες δεν έχουν αμφισβητηθεί ούτε από τις ισπανικές αρχές ούτε από τρίτους, οι φορολογικές ενισχύσεις θεσπίστηκαν μέσω του άρθρου 26 του περιφερειακού νόμου 3/1996 της 26ης Ιουνίου σχετικά με το φόρο εταιρειών. Το κείμενο του άρθρου 26 αναφέρει τα ακόλουθα ⁽⁶⁾.

«1. Οι επιχειρήσεις που ξεκινούν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα αφού τεθεί σε ισχύ ο περιφερειακός νόμος επωφελούνται από μείωση, κατά 99, 75, 50 και 25 % αντίστοιχα της θετικής φορολογητέας βάσης που απορρέει από την οικονομική τους δραστηριότητα, πριν αυτή αντισταθμιστεί με τυχόν αρνητικές βάσεις αξιολόγησης προηγούμενων ετών, επί τέσσερα διαδοχικά οικονομικά έτη, αρχής γενομένης από το πρώτο έτος κατά το οποίο εμφανίζουν θετικές φορολογητέες βάσεις, εντός τεσσάρων ετών από την έναρξη της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.

[...]

2. Προκειμένου να τύχουν της μείωσης αυτής, οι επιχειρήσεις πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) πρέπει να ξεκινούν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα με ελάχιστο καταβαλλόμενο κεφάλαιο ύψους 20 εκατομμυρίων ESP·

[...]

στ) κατά τα δύο πρώτα έτη της δραστηριότητάς τους πρέπει να επενδύσουν ποσό ύψους τουλάχιστον 80 εκατομμυρίων ESP σε πάγια υλικά στοιχεία, από τα οποία όλα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη δραστηριότητα αυτή και δεν πρέπει να εκμισθωθούν ή να μεταβιβαστούν προς χρήση τρίτων. Προς τούτο, νοούνται ως επενδύσεις σε πάγια υλικά στοιχεία του ενεργητικού αγαθά που αποκτήθηκαν με χρηματοδοτική μίσθωση, υπό την προϋπόθεση ότι η επιχείρηση δεσμεύεται να ασκήσει το δικαίωμα αγοράς·

- ζ) πρέπει να δημιουργήσουν τουλάχιστον δέκα νέες θέσεις εργασίας εντός έξι μηνών από την έναρξη της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας και να διατηρήσουν το μέσο ετήσιο εργατικό δυναμικό στο επίπεδο αυτό από τη στιγμή εκείνη και έως το έτος εκπνοής του δικαιώματός τους για μείωση της φορολογητέας βάσης.

[...]

- θ) να διαθέτουν επιχειρηματικό σχέδιο που να καλύπτει τουλάχιστον πενταετή περίοδο.

3. [...]

4. Το ελάχιστο ποσό των επενδύσεων που αναφέρεται στο στοιχείο στ) και η ελάχιστη δημιουργία θέσεων

απασχόλησης που αναφέρονται στο στοιχείο ζ) της παραγράφου 2 ανωτέρω, δεν συμβιβάζονται με οποιοδήποτε άλλο φορολογικό πλεονέκτημα που σχετίζεται με τις ίδιες επενδύσεις ή τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

5. Η μείωση που θεσπίζεται στο παρόν άρθρο ζητείται με αίτηση που υποβάλλεται στη φορολογική αρχή η οποία, αφού διαπιστώσει ότι πληρούνται οι αρχικές προϋποθέσεις, κοινοποιεί στην αιτούσα εταιρεία την προσωρινή της έγκριση, κατά περίπτωση, η οποία εγκρίνεται με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου της Βισκάγια.

[...].»

- (8) Η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι, σύμφωνα με το προοίμιο του περιφερειακού νόμου, στόχος της ενίσχυσης είναι η προώθηση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων.

- (9) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι φορολογικές ενισχύσεις συνδέονται με τη θετική φορολογητέα βάση του φόρου εταιρειών που προκύπτει από την άσκηση των οικονομικών δραστηριοτήτων, μείον την αντιστάθμιση των αρνητικών βάσεων των προηγούμενων οικονομικών ετών. Στην παρούσα περίπτωση, δικαιούχοι είναι οι επιχειρήσεις που έχουν ξεκινήσει την εμπορική τους δραστηριότητα από την ημερομηνία έναρξης ισχύος των προαναφερθέντων περιφερειακών νόμων, έχουν επενδύσει σε πάγια υλικά στοιχεία τουλάχιστον 80 εκατομμυρίων ESP (480 810 ευρώ) και έχουν δημιουργήσει τουλάχιστον δέκα νέες θέσεις απασχόλησης. Επιπλέον, η Επιτροπή σημειώνει ότι οι δικαιούχοι επιχειρήσεις πρέπει, ειδικότερα, να έχουν επιχειρηματική στρατηγική που να καλύπτει ελάχιστη περίοδο πέντε ετών και να ξεκινήσουν τη δραστηριότητά τους με ελάχιστο καταβεβλημένο κεφάλαιο ύψους 20 εκατομμυρίων ESP (120 202 ευρώ).

- (10) Η Επιτροπή τονίζει ότι η ενίσχυση συνίσταται σε μείωση της θετικής φορολογητέας βάσης κατά 99, 75, 50 και 25 % αντίστοιχα για τα τέσσερα διαδοχικά οικονομικά έτη, αρχής γενομένης από το πρώτο έτος κατά το οποίο εμφανίζουν θετική φορολογητέα βάση, εντός τεσσάρων ετών από την έναρξη της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.

- (11) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η εξεταζόμενη φορολογική ενίσχυση δεν απευθύνεται σε επιχειρήσεις που πραγματοποιούν συγκεκριμένες δραστηριότητες ή που ανήκουν σε συγκεκριμένους τομείς, αφού οποιαδήποτε δραστηριότητα ή τομέας μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμοι για ενίσχυση. Ούτε απευθύνεται σε συγκεκριμένες κατηγορίες επιχειρήσεων, π.χ. ΜΜΕ, δεδομένου ότι οποιαδήποτε επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμη, εφόσον πληροί τα προαναφερθέντα κριτήρια.

- (12) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι οι μειώσεις των φορολογητέων βάσεων είναι εφαρμοστέες από το οικονομικό έτος που ξεκινά την 1η Ιανουαρίου 1996. Όσον αφορά το συνδυασμό με άλλες ενισχύσεις, διευκρινίζεται ότι οι εν λόγω φορολογικές ενισχύσεις δεν μπορούν να συνδυαστούν με άλλα φορολογικά πλεονεκτήματα που ενδέχεται να χορηγηθούν για την ελάχιστη επένδυση ή για την ελάχιστη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Δεν αποκλείεται, ωστόσο, ο συνδυασμός της ενίσχυσης με άλλες ενισχύσεις μη φορολογικού

⁽⁵⁾ Επίσημη Εφημερίδα της Βισκάγια της 11.7.1996.

⁽⁶⁾ Στο παρόν κείμενο παρατίθενται μόνο τα μέρη που είναι απαραίτητα για την αξιολόγηση της ενίσχυσης.

χαρακτήρα, περιλαμβανομένων επιχορηγήσεων, επιδοτούμενων δανείων, εγγυήσεων, εξαγορών μετοχικού κεφαλαίου κ.λπ., που σχετίζονται με τις ίδιες επενδύσεις. Ούτε αποκλείεται ο ενδεχόμενος συνδυασμός τους με άλλες φορολογικές ενισχύσεις το γενεσιουργό αίτιο των οποίων, δηλαδή η συνθήκη που οδηγεί στη χορήγηση κάθε ενίσχυσης, είναι διαφορετικό. Τούτο ισχύει για παράδειγμα για τις φορολογικές ενισχύσεις που λαμβάνουν τη μορφή έκπτωσης φόρου.

- (13) Στην απόφαση της για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή τόνισε ότι για την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας περί κρατικών ενισχύσεων δεν λαμβάνεται υπόψη ο φορολογικός χαρακτήρας των εξεταζόμενων μέτρων, δεδομένου ότι το άρθρο 87 εφαρμόζεται σε μέτρα ενίσχυσης «υπό οποιαδήποτε μορφή». Η Επιτροπή τονίζει, ωστόσο, ότι για να θεωρηθούν ενισχύσεις τα μέτρα πρέπει να πληρούν σωρευτικά και τα τέσσερα κριτήρια του άρθρου 87 τα οποία παρουσιάζονται παρακάτω.
- (14) Πρώτον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, κατά το παρόν στάδιο, οι μειώσεις των φορολογητέων βάσεων κατά 99, 75, 50 και 25 % παρέχουν στους δικαιούχους τους πλεονέκτημα, που μειώνει τις συνήθεις επιβαρύνσεις του προϋπολογισμού τους, μέσω της μερικής μείωσης της συνήθους φορολογικής τους υποχρέωσης.
- (15) Δεύτερον, η Επιτροπή εκτιμά, προσωρινά, ότι οι παραπάνω μειώσεις συνεπάγονται απώλεια φορολογικών εσόδων και κατά συνέπεια αντιστοιχούν σε κατανάλωση κρατικών πόρων υπό μορφή φορολογικών δαπανών.
- (16) Τρίτον, η Επιτροπή κατά το παρόν στάδιο έκρινε ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης επηρεάζει τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Δεδομένου ότι οι δικαιούχοι ασκούν οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες ενδεχομένως συνεπάγονται συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, η ενίσχυση ενδυναμώνει τη θέση των δικαιούχων επιχειρήσεων σε σχέση με άλλες ανταγωνιστικές επιχειρήσεις που πραγματοποιούν συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Συνεπώς, επηρεάζονται οι συναλλαγές αυτές. Εξάλλου, βελτιώνεται η κερδοφορία των δικαιούχων επιχειρήσεων με την αύξηση του καθαρού κέρδους τους (κέρδος μετά την επιβολή φόρου). Κατ' αυτό τον τρόπο, είναι σε θέση να ανταγωνίζονται επιχειρήσεις που στερούνται του πλεονεκτήματος αυτού.
- (17) Τέλος, η Επιτροπή εκτιμά, κατά το παρόν στάδιο, ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης έχει ειδικό ή επιλεκτικό χαρακτήρα κατά την έννοια ότι ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις. Πράγματι, οι όροι χορήγησης των ενισχύσεων αποκλείουν συγκεκριμένα τις επιχειρήσεις που δημιουργήθηκαν πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος, στα μέσα του 1996, των προαναφερθέντων περιφερειακών νόμων, τις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επενδύσεις χαμηλότερες του κατωφλίου των 80 εκατομμυρίων ESP (480 810 ευρώ), εκείνες που δημιουργούν λιγότερες από δέκα νέες θέσεις απασχόλησης και τέλος τις επιχειρήσεις που το καταβεβλημένο κεφάλαιό τους δεν υπερβαίνει τα 20 εκατομμύρια ESP (120 202 ευρώ). Επίσης, η Επιτροπή έκρινε προσωρινά ότι η εν λόγω φορολογική ενίσχυση δεν δικαιολογείται από τη φύση ή την οικονομία του συστήματος.
- (18) Εξάλλου, η Επιτροπή έκρινε, κατά το παρόν στάδιο, ότι ο επιλεκτικός χαρακτήρας της ενίσχυσης απέρρευε και από τη διακριτική ευχέρεια των φορολογικών αρχών. Η ενίσχυση δεν χορηγείται αυτομάτως, δεδομένου ότι η αίτηση του δικαιούχου εξετάζεται από το περιφερειακό συμβούλιο της Βισκάγια, το οποίο μετά την εξέταση, δύναται, κατά περίπτωση, να αποφασίσει αν θα χορηγήσει την ενίσχυση.
- (19) Εν κατακλείδι, η Επιτροπή έκρινε, κατά το παρόν στάδιο, ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης αποτελεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης και του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, δεδομένου ότι πληροί σωρευτικά τα κριτήρια που συνιστούν πλεονέκτημα, δηλαδή χορηγείται από το κράτος με κρατικούς πόρους, επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και νοθεύει τον ανταγωνισμό ευνοώντας ορισμένες επιχειρήσεις.
- (20) Δεδομένου ότι οι φορολογικές ενισχύσεις δεν υπόκεινται στον όρο μη υπέρβασης του ποσού των 100 000 ευρώ για τριετές χρονικό διάστημα, η Επιτροπή έκρινε, κατά το παρόν στάδιο, ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπόκεινται στον κανόνα de minimis ⁽⁷⁾.
- (21) Η Επιτροπή εκτιμά προσωρινά ότι, εφόσον δεν διέπονται από τον κανόνα de minimis, οι κρατικές ενισχύσεις υπόκεινται στην υποχρέωση της εκ των προτέρων κοινοποίησης όπως ορίζεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης καθώς και στο άρθρο 62 παράγραφος 3 της συμφωνίας ΕΟΧ. Οι ισπανικές αρχές δεν τήρησαν, ωστόσο, την υποχρέωση αυτή, και έτσι η Επιτροπή έκρινε παράνομες τις ενισχύσεις.
- (22) Η Επιτροπή διαπίστωσε, εισαγωγικά, ότι, παρότι οι εν λόγω ενισχύσεις χορηγήθηκαν με την προϋπόθεση πραγματοποίησης ελάχιστων επενδύσεων και δημιουργίας ελάχιστου αριθμού θέσεων απασχόλησης, οι φορολογικές ρυθμίσεις δεν εγγυώνται την τήρηση της κοινοτικής νομοθεσίας περί περιφερειακών ενισχύσεων. Προς τούτο η Επιτροπή έκρινε ότι στο παρόν στάδιο οι ενισχύσεις δεν συγκαταλέγονται στις επενδυτικές ενισχύσεις ούτε στις ενισχύσεις για την απασχόληση.
- (23) Αντιθέτως, η Επιτροπή έκρινε, κατά το παρόν στάδιο, ότι οι εν λόγω φορολογικές ενισχύσεις έχουν τα χαρακτηριστικά των ενισχύσεων λειτουργίας. Στόχος τους είναι να ανακουφίσουν τις επιχειρήσεις από τις δαπάνες που θα έπρεπε υπό φυσιολογικές συνθήκες να επωμίζονται κατά την τρέχουσα διαχείριση ή τις συνήθεις δραστηριότητές τους.
- (24) Η Επιτροπή υπενθύμισε ότι οι ενισχύσεις λειτουργίας κατ' αρχήν απαγορεύονται. Μπορούν, ωστόσο, να χορηγηθούν κατ' εξαίρεση, ήτοι στις περιφέρειες που τυγχάνουν περιφερειακών παρεκκλίσεων, εφόσον πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις. Εντούτοις, οι παρούσες ενισχύσεις δεν υπόκεινται στις εν λόγω προϋποθέσεις. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή έκρινε, κατά το παρόν στάδιο, ότι υπάρχουν αμφιβολίες κατά πόσον οι φορολογικές ενισχύσεις συμβιβάζονται με τους κανόνες για τις περιφερειακές ενισχύσεις.

⁽⁷⁾ Βλέπε σημείο 3.2 των κοινοτικών κανόνων για τις ενισχύσεις στις ΜΜΕ (EE C 213 της 19.8.1992) και την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον κανόνα ήσσονος σημασίας (de minimis) για τις κρατικές ενισχύσεις (EE C 68 της 6.3.1996).

- (25) Η μείωση της φορολογητέας βάσης, η οποία δεν περιορίζεται σε ένα συγκεκριμένο τομέα, μπορεί να χορηγηθεί σε επιχειρήσεις που υπόκεινται σε τομεακούς κοινοτικούς κανόνες. Έτσι η Επιτροπή εξέτασε, κατά το παρόν στάδιο, κατά πόσον οι ενισχύσεις είναι συμβιβάσιμες όταν ο δικαιούχος ανήκει σε τομέα που υπόκειται σε ειδικούς κοινοτικούς κανόνες.
- (26) Τέλος, η Επιτροπή εκφράζει προς το παρόν αμφιβολίες σχετικά με το συμβιβασμό των φορολογικών ενισχύσεων με την κοινή αγορά βάσει των παρεκκλίσεων του άρθρου 87 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης. Οι εν λόγω ενισχύσεις δεν μπορούν να θεωρηθούν ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο α), δεν προορίζονται για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα, σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) και δεν υπόκεινται στις διατάξεις του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) όσον αφορά ορισμένες περιοχές της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Όσον αφορά τις παρεκκλίσεις του άρθρου 87 παράγραφος 3 πέραν των παρεκκλίσεων των στοιχείων α) και γ) οι οποίες έχουν ήδη αναφερθεί, η Επιτροπή έκρινε ότι δεν έχουν στόχο να προωθήσουν την επίτευξη ενός σημαντικού σχεδίου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή να άρουν σοβαρή διαταραχή της οικονομίας κράτους μέλους, όπως ορίζει το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο β). Οι εν λόγω ενισχύσεις δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) σχετικά με τις «ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων...» αφού δεν σχετίζονται συγκεκριμένα με τις δραστηριότητες των δικαιούχων επιχειρήσεων. Τέλος, δεν είναι ενισχύσεις για την προώθηση του πολιτισμού ή της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ).
- (27) Η Επιτροπή μαζί με την πρόσκληση που απηύθυνε στις ισπανικές αρχές να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης, τις κάλεσε να διαβιβάσουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την αξιολόγηση των φορολογικών ενισχύσεων που χορηγούνται με τη μορφή μείωσης της φορολογητέας βάσης ορισμένων νεοσύστατων επιχειρήσεων στην Βισκάγια. Στην προκειμένη περίπτωση, οι σχετικές πληροφορίες που ζητήθηκαν είναι οι ακόλουθες: αντίγραφα όλων των αποφάσεων για τη χορήγηση της μείωσης της φορολογητέας βάσης, καθώς και στοιχεία για τις επενδύσεις που πραγματοποίησε κάθε δικαιούχος, τις θέσεις απασχόλησης που δημιούργησε, το εταιρικό του κεφάλαιο, το μέγεθος της μείωσης που δικαιούται κάθε επιχείρηση, καθώς και το υπόλοιπο που πρέπει να καταβληθεί.
- (28) Οι ισπανικές αρχές υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους με επιστολή της επίσημης αντιπροσωπείας τους της 2ας Δεκεμβρίου 1999. Ουσιαστικά εκτιμούν ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης δεν συνιστά κρατική ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 87 της συνθήκης, αλλά ένα γενικό μέτρο το οποίο δεν υπόκειται στους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων. Επιπλέον αναφέρουν ότι το εξεταζόμενο μέτρο, το οποίο αποσκοπεί στην προώθηση των επενδύσεων, αποτελεί μέρος μιας οικονομικής πολιτικής η οποία χρησιμοποιείται ευρέως από τις κυβερνήσεις.
- (29) Επίσης υποστηρίζουν ότι το μέτρο δεν είναι ειδικό ούτε επιλεκτικό. Εκτιμούν ότι το άνοιγμα του μέτρου σε όλους τους τομείς και όλους τους φορολογούμενους που πληρούν τα απαραίτητα κριτήρια αίρει οποιονδήποτε ειδικό χαρακτήρα. Ούτε υφίσταται *de facto* περιορισμός αυτού του γενικού πεδίου εφαρμογής. Όσον αφορά την υλική ιδιαιτερότητα, δεν υφίσταται από τη στιγμή που οι προϋποθέσεις πραγματοποίησης επενδύσεων ύψους 80 εκατομμυρίων ESP και δημιουργίας δέκα θέσεων απασχόλησης δεν εμπεριέχουν διάκριση, αλλά είναι αντικειμενικές προϋποθέσεις που απορρέουν από την ανάγκη εξασφάλισης της αποτελεσματικότητας του μέτρου για την επίτευξη του προτεινόμενου στόχου.
- (30) Εξάλλου, οι ισπανικές αρχές αμφισβητούν το χαρακτήρα διακριτικής ευχέρειας των εξεταζόμενων μέτρων, δεδομένου ότι οι ενισχύσεις χορηγούνται αυτομάτως εφόσον τηρούνται οι προαναφερθείσες αντικειμενικές προϋποθέσεις. Το περιφερειακό συμβούλιο της Βισκάγια περιορίζεται επομένως απλώς στο να ελέγξει αν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις χωρίς να μπορεί να τροποποιήσει την ενίσχυση ούτε να προσθέσει όρους για τη χορήγησή της. Ούτε εμπεριέχει διακρίσεις ή διαδικασία που θεσπίζεται στο άρθρο 26 παράγραφος 5 για τη χορήγηση των φορολογικών ενισχύσεων. Βάσει του άρθρου «οι φορολογικές αρχές (...) ανακοινώνουν στην αιτούσα επιχείρηση, κατά περίπτωση, την προσωρινή έγκριση, η οποία επικυρώνεται από το περιφερειακό συμβούλιο της Βισκάγια». Συνεπώς, η διαδικασία πρέπει να ερμηνευθεί κατά την έννοια ότι η χορήγηση θα πραγματοποιηθεί αφού διαπιστωθεί ότι πληρούνται όλες οι αντικειμενικές προϋποθέσεις. Προς τούτο, η φράση «κατά περίπτωση» δεν συνεπάγεται διακριτική ευχέρεια.
- (31) Ομοίως, οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης στη Βισκάγια βασίζεται σε μέτρα που υφίστανται σε άλλα κράτη μέλη, όπως στην Ιρλανδία, ή σε μέτρα που έλαβε η κεντρική ισπανική διοίκηση το 1993 (*). Ωστόσο, η Επιτροπή δεν έκρινε όλα αυτά τα μέτρα ως κρατικές ενισχύσεις δυνάμει του άρθρου 87 της συνθήκης. Λαμβανομένης υπόψη της ομοιότητας μεταξύ των μέτρων της Βισκάγια και των μέτρων της κεντρικής διοίκησης συνάγεται ότι, εφόσον το ένα μέτρο δεν έχει ειδικό χαρακτήρα, δεν μπορεί να έχει ούτε το άλλο. Εξάλλου, οι ισπανικές αρχές αναφέρουν ότι τόσο τα μέτρα της Βισκάγια όσο και τα μέτρα της κεντρικής διοίκησης καλύπτουν μόνο μέρος της χώρας. Επομένως, εάν η Επιτροπή έκρινε ότι το φορολογικό μέτρο που θέσπισε η ισπανική κεντρική διοίκηση δεν είχε ειδικό χαρακτήρα, οφείλει να καταλήξει στο ίδιο συμπέρασμα και για τα μέτρα της Βισκάγια.

III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΣΠΑΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

(*) Νόμος 22/1993, της 29ης Δεκεμβρίου 1993, σχετικά με φορολογικά μέτρα για την αναθεώρηση του νομικού συστήματος της δημόσιας διοίκησης και την προστασία των ανέργων (BOE της 31.12.1993). Το μέτρο συνίστατο στη μείωση της φορολογητέας βάσης του φόρου εταιρειών κατά 95 % κατά τα οικονομικά έτη 1994 έως 1996 για επιχειρήσεις που ιδρύθηκαν εντός του 1994, οι οποίες πραγματοποίησαν επένδυση ύψους τουλάχιστον 15 εκατομμυρίων ESP και δημιούργησαν τουλάχιστον τρεις, αλλά όχι άνω των 20, θέσεις απασχόλησης.

(32) Ομοίως, οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι, ακόμη και αν η Επιτροπή έκρινε ότι το μέτρο ήταν ειδικό, τούτο δικαιολογείται από τη φύση και την οικονομία του συστήματος βάσει των διατάξεων της ανακοίνωσης 98/C 384/03 της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στα μέτρα που σχετίζονται με την άμεση φορολογία των επιχειρήσεων⁽⁹⁾. Πράγματι, το εξεταζόμενο μέτρο δικαιολογείται από τη φύση και την οικονομία του φορολογικού συστήματος, δεδομένου ότι οι προϋποθέσεις χορήγησής του έχουν αντικειμενικό και οριζόντιο χαρακτήρα.

(33) Οι ισπανικές αρχές αμφισβητούν επίσης την άποψη που διατύπωσε η Επιτροπή ότι οι φορολογικές ρυθμίσεις δεν πληρούν τους όρους των τομεακών ρυθμίσεων. Θεωρούν ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να προσδιορίσει ποιοι είναι οι συγκεκριμένοι όροι που παραβιάζονται από τις προαναφερθείσες φορολογικές ρυθμίσεις. Εξάλλου, οι ισπανικές αρχές εκτιμούν ότι δεν ενδείκνυται η εφαρμογή των κανόνων για τις περιφερειακές ενισχύσεις, δεδομένου ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν πρόκειται για κρατικές ενισχύσεις.

(34) Οι ισπανικές αρχές αμφισβητούν επίσης τη θέση της Επιτροπής βάσει της οποίας θίγεται το εμπόριο από το γεγονός ότι οι δικαιούχοι επιχειρήσεις πραγματοποιούν οικονομικές δραστηριότητες που ενδεχομένως συνεπάγονται συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Φρονούν ότι δεν μπορεί να υποστηριχθεί, όπως πράττει η Επιτροπή, ότι οι συναλλαγές θίγονται εν γένει, αλλά ότι πρέπει να εξετάζεται κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, δεδομένου ότι ενδέχεται σε ορισμένες περιπτώσεις να μη θίγονται. Άλλες περιπτώσεις μπορεί να αφορούν επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τομείς που δεν έχουν ακόμη απελευθερωθεί ή δραστηριοποιούνται αποκλειστικά σε τοπικές αγορές. Ωστόσο, σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, απουσιάζει μία από τις απαραίτητες προϋποθέσεις που καθιστούν ένα επίσημο μέτρο κρατική ενίσχυση.

(35) Όσον αφορά τα χαρακτηριστικά ενισχύσεων λειτουργίας τα οποία, σύμφωνα με την Επιτροπή, διαθέτουν τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα, οι ισπανικές αρχές τονίζουν ότι, παρότι το φορολογικό πλεονέκτημα απορρέει από τη φορολογητέα βάση και όχι από την επένδυση, εξακολουθεί να έχει το χαρακτήρα επενδυτικής πρωτοβουλίας. Επομένως, τα μέτρα αυτά δεν μπορούν να θεωρηθούν ενισχύσεις λειτουργίας.

(36) Βάσει των παραπάνω επιχειρημάτων, οι ισπανικές αρχές εκτιμούν ότι η Επιτροπή οφείλει να περατώσει τη διαδικασία που κινήθηκε δυνάμει του άρθρου 88 παράγραφος 2 με την έκδοση απόφασης που θα αναφέρει ότι τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα δεν πληρούν τα κριτήρια που τα καθιστούν κρατικές ενισχύσεις.

(37) Επιπλέον, οι ισπανικές αρχές τονίζουν ότι, σύμφωνα με την ισπανική φορολογική νομοθεσία, οι φορολογικές αρχές δύνανται να δημοσιοποιούν πληροφορίες σχετικά με τους φορολογούμενους μόνο σε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις. Στις περιπτώσεις αυτές δεν περιλαμβάνεται η διαβίβαση πληροφοριών στην Επιτροπή. Κατά συνέπεια, οι ισπανικές αρχές δεν παρέχουν καμία από τις πληροφορίες που ζητούνται στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.

IV. ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΛΑΒΕ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Παρατηρήσεις της αυτόνομης κοινότητας Καστίλλης και Λεόν

(38) Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι παρακάτω παρατηρήσεις παρουσιάζονται με την επιφύλαξη του κατά πόσον τα μέρη που τις έχουν αποστείλει δύνανται να θεωρηθούν ενδιαφερόμενα μέρη σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης.

(39) Η αυτόνομη κοινότητα Καστίλλης και Λεόν σημειώνει πρώτον και κύριον ότι τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα αποτελούν μέρος του συνόλου των φορολογικών μέτρων που έλαβε το περιφερειακό συμβούλιο της Βισκάγια και τα οποία αμφισβητήθηκαν τόσο σε εσωτερικό επίπεδο του κράτους μέλους όσο και σε κοινοτικό επίπεδο. Αναφέρει ότι στην παρούσα περίπτωση, μέσω απόφασης⁽¹⁰⁾ του 1999, το Ανώτερο Δικαστήριο της Χώρας των Βάσκων ακύρωσε το άρθρο 26 το οποίο θεσπίζει το φορολογικό μέτρο εξαιτίας του οποίου κινήθηκε η διαδικασία.

(40) Η αυτόνομη κοινότητα Καστίλλης και Λεόν αναφέρει εν συνεχεία ότι τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα συνιστούν κρατικές ενισχύσεις δεδομένου ότι πληρούν και τα τέσσερα κριτήρια που θεσπίζει το άρθρο 87 της συνθήκης. Προς επίρρωση της θέσης της, προβάλλει, κυρίως, τα ίδια επιχειρήματα που περιλαμβάνονται στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας. Διευκρινίζει εξάλλου ότι ο επιλεκτικός χαρακτήρας του μέτρου απορρέει και από τη διακριτική ευχέρεια των αρχών⁽¹¹⁾. Επίσης αναφέρει ότι τα φορολογικά μέτρα δεν δικαιολογούνται από τη φύση ή την οικονομία του φορολογικού συστήματος, αφού έχουν ως στόχο να προωθήσουν τη σύσταση νέων επιχειρήσεων.

(41) Εν συνεχεία, η αυτόνομη κοινότητα Καστίλλης και Λεόν εκτιμά ότι οι φορολογικές ενισχύσεις δεν δύνανται να θεωρηθούν συμβίβασιμες δυνάμει των παρεκκλίσεων του άρθρου 87. Αναφέρει σχετικά ότι τα φορολογικά μέτρα είναι ενισχύσεις λειτουργίας, δεδομένου ότι έχουν συνεχή χαρακτήρα που δεν συνδέεται με την εκτέλεση ενός συγκεκριμένου έργου. Οι ενισχύσεις λειτουργίας μπορούν, ωστόσο, να θεωρηθούν συμβίβασιμες μόνον υπό ορισμένες συνθήκες σε περιοχές ενισχυόμενες σύμφωνα με την παρέκκλιση του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης. Δεδομένου ότι η χώρα των Βάσκων αποτελεί ενισχυόμενη περιοχή σύμφωνα με την παρέκκλιση του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ), οι εν λόγω ενισχύσεις λειτουργίας δεν μπορούν να θεωρηθούν συμβίβασιμες. Επιπλέον, δεν έχει τηρηθεί η υποχρέωση κοινοποίησης που θεσπίζει το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης.

(42) Ως εκ τούτου, η αυτόνομη κοινότητα Καστίλλης και Λεόν εκτιμά ότι τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα πρέπει να θεωρηθούν κρατικές ενισχύσεις, οι οποίες είναι παράνομες αφού δεν έχουν τηρήσει τη διαδικασία κοινοποίησης που θεσπίζει το άρθρο 88 παράγραφος 3, και ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

⁽¹⁰⁾ Απόφαση αριθ. 718/1999, της 30ής Σεπτεμβρίου 1999.

⁽¹¹⁾ Βλέπε σχετικά την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 26ης Σεπτεμβρίου 1996 στην υπόθεση C-241/94.

Παρατηρήσεις της κυβέρνησης της Λα Ριόχα

- (43) Η κυβέρνηση της Λα Ριόχα αναφέρει ότι τα φορολογικά μέτρα αποτελούν φορολογικές ενισχύσεις, δεδομένου ότι πληρούν και τα τέσσερα κριτήρια που θεσπίζει το άρθρο 87 της συνθήκης. Προς επίρρωσιν του ισχυρισμού αυτού, υποστηρίζει συγκεκριμένα ότι στόχος και αποτέλεσμα της μείωσης της φορολογητέας βάσης είναι η ανακούφιση του δικαιούχου από ένα μέρος της φορολογικής επιβάρυνσης που θα είχε διαφορετικά επιβληθεί στα κέρδη του. Συνιστά επομένως οικονομικό πλεονέκτημα για τις δικαιούχους επιχειρήσεις το οποίο, ελλείψει αντισταθμισμάτων για τις αρχές, συνεπάγεται απώλεια φορολογικών εσόδων. Επίσης, από το γεγονός αυτό θα ευνοηθεί η οικονομική δραστηριότητα των δικαιούχων. Διαθέτουν έτσι ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με όλες τις υπόλοιπες επιχειρήσεις. Πέραν της υλικής ιδιαιτερότητας, υπό μορφή ελάχιστου εταιρικού κεφαλαίου 20 εκατομμυρίων ESP, ελάχιστης επένδυσης των 80 εκατομμυρίων ESP και ελάχιστης δημιουργίας δέκα θέσεων απασχόλησης, η κυβέρνηση της Λα Ριόχα αναφέρει ότι η διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τη μείωση της φορολογητέας βάσης απορρέει, αφενός, από τη δυνατότητα των αρχών να αποφασίζουν για τις επιλέξιμες επενδύσεις, τις προθεσμίες και τα κατώφλια και αφετέρου από το γεγονός ότι η χορήγηση της μείωσης της φορολογητέας βάσης δεν συντελείται αυτομάτως.
- (44) Εξάλλου, η κυβέρνηση της Λα Ριόχα εκτιμά ότι το εξεταζόμενο φορολογικό μέτρο δεν μπορεί να δικαιολογηθεί λόγω της ύπαρξης πέντε φορολογικών συστημάτων στην Ισπανία. Υπενθυμίζει σχετικά ότι ο γενικός εισαγγελέας Saggio ⁽¹²⁾ στα συμπεράσματα για τις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-400/97, C-401/97 και C-402/97, έκρινε ότι ο χαρακτήρας των αρχών που είναι αρμόδιες για φορολογικά θέματα σε μια περιοχή δεν δικαιολογεί διακρίσεις υπέρ επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες σε αυτή την περιοχή. Επιπλέον, τα μέτρα δεν δικαιολογούνται από τη φύση ή την οικονομία του φορολογικού συστήματος της Βισκάγια, δεδομένου ότι στόχος τους είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των δικαιούχων επιχειρήσεων. Η κυβέρνηση της Λα Ριόχα σημειώνει επίσης ότι το ανώτατο δικαστήριο της Χώρας των Βάσκων ⁽¹³⁾ έκρινε ότι τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα είναι δυσανάλογα και ακατάλληλα για την επίτευξη του στόχου προώθησης της οικονομικής δραστηριότητας, δεδομένου ότι δύνανται να επηρεάσουν έμμεσα την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και αγαθών εγκαθιδρύοντας απαράδεκτες συνθήκες ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων.
- (45) Εξάλλου, η κυβέρνηση της Λα Ριόχα εκτιμά ότι οι εξεταζόμενες φορολογικές ενισχύσεις δεν δύνανται να θεωρηθούν συμβίβαστες δυνάμει των παρεκκλίσεων του άρθρου 87. Επιπλέον, οι ισπανικές αρχές δεν τήρησαν την υποχρέωση κοινοποίησης των ενισχύσεων, η οποία θεσπίζεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης.
- (46) Ως εκ τούτου, η κυβέρνηση της Λα Ριόχα θεωρεί ότι τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα πρέπει να θεωρηθούν παράνομες κρατικές ενισχύσεις, δεδομένου ότι δεν τήρησαν τη διαδικασία κοινοποίησης του άρθρου 88 παράγραφος 3, και ενισχύσεις ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

Παρατηρήσεις της Βασκικής επιχειρηματικής συνομοσπονδίας — Confederación Empresarial Vasca — Euskal Entrepresarien Konfederakuntza (Confebask)

- (47) Εισαγωγικά, η Confebask τονίζει τις ιστορικές ρίζες της φορολογικής αυτονομίας της Βισκάγια. Όσον αφορά την ουσία, η Confebask αναφέρει τα ακόλουθα:
- α) Η υποτιθέμενη μείωση του φορολογικού χρέους: η Επιτροπή εσφαλμένα θεωρεί ότι υφίσταται φορολογικό χρέος η μείωση του οποίου συνεπάγεται απώλεια φορολογικών εσόδων. Εάν το επιχείρημα ευσταθούσε, οποιαδήποτε φορολογική μείωση θα συνεπαγόταν πάντοτε απώλεια φορολογικών εσόδων σε σχέση με το ποσό του φόρου που θα έπρεπε κανονικά να καταβληθεί. Η Confebask ζητεί επομένως από την Επιτροπή να επανεκτιμήσει τη θέση της δεδομένου ότι, σε αντίθετη περίπτωση, θα επρόκειτο ενδεχομένως για παράνομη εναρμόνιση των φόρων με την καθιέρωση ενός κανονικού ποσού βάσει του οποίου θα ήταν απαραίτητο να αποτιμώνται οι τυχόν απώλειες φορολογικών εσόδων.
- β) Επίπτωση στις συναλλαγές: σύμφωνα με την Επιτροπή, στο μέτρο που οι δικαιούχοι συμμετέχουν σε ενδοκοινοτικές συναλλαγές, τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα νοθεύουν το εμπόριο. Ωστόσο, οι διαφορές μεταξύ των φορολογικών συστημάτων επηρεάζουν πάντοτε τις συναλλαγές. Προκειμένου να διαπιστώσει την επίπτωση στις συναλλαγές, η Επιτροπή θα έπρεπε να αναλύσει ολόκληρο το φορολογικό σύστημα και όχι συγκεκριμένες διατάξεις. Η Confebask σημειώνει σχετικά ότι, βάσει μελέτης, η φορολογική επιβάρυνση στη Χώρα των Βάσκων είναι υψηλότερη σε σχέση με την υπόλοιπη Ισπανία. Η Επιτροπή θα έπρεπε να εξηγήσει το λόγο για τον οποίο έχουν επίπτωση στις συναλλαγές τα συγκεκριμένα μέτρα και όχι κάποιες άλλες φορολογικές αποκλίσεις. Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν υφίστατο η εν λόγω επίπτωση, θα μπορούσε να αρθεί με την εναρμόνιση και όχι με τις κρατικές ενισχύσεις.
- γ) Ο επιλεκτικός χαρακτήρας των ενισχύσεων: κατά την άποψη της Confebask, ο επιλεκτικός χαρακτήρας των φορολογικών μέτρων πρέπει να αξιολογηθεί με έναν από τους δύο ακόλουθους τρόπους: είτε ως κανόνας εξουσιοδότησης που παρέχει στη φορολογική αρχή το δικαίωμα να χορηγήσει εν συνεχεία ένα συγκεκριμένο πλεονέκτημα, ή ως κανόνας που χορηγεί άμεσα το φορολογικό πλεονέκτημα χωρίς να απαιτούνται περαιτέρω προδιαγραφές. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί, ωστόσο, ένα επιχείρημα που εντάσσεται στην πρώτη κατηγορία, και ένα άλλο που εντάσσεται στη δεύτερη. Δεδομένου ότι οι δύο κατηγορίες αλληλοαποκλείονται, η Επιτροπή πρέπει να εξηγήσει σε ποιο πλαίσιο επιπίπτουν τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα, αφού, στην αντίθετη περίπτωση, θα ήταν αντιφατικό να χρησιμοποιούνται και τα δύο.
- Η Confebask αμφισβητεί την προσέγγιση βάσει της οποίας τα φορολογικά μέτρα θεωρούνται κανόνες εξουσιοδότησης, δεδομένου ότι η μείωση χορηγείται αυτομάτως και οι αρχές δεν έχουν διακριτική ευχέρεια. Πράγματι, οι αρχές αρκούνται να ελέγξουν εάν ο υποψήφιος πληροί τους όρους επιλεξιμότητας. Εξάλλου, αν τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα θεωρηθούν κανόνες εξουσιοδότησης που επιτρέπουν εν συνεχεία τη χορήγηση ενισχύσεων, συνάγεται ότι

⁽¹²⁾ Βλέπε τα συμπεράσματα σχετικά με τις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C400/97, C401/97 και C402/97 (προδικαστικά ερωτήματα).

⁽¹³⁾ Βλέπε αποφάσεις της 30ής Σεπτεμβρίου 1999 και της 7ης Οκτωβρίου 1999 σχετικά με τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα.

η παρούσα διαδικασία στερείται περιεχομένου, στο μέτρο που αμφισβητούνται οι κανόνες και όχι συγκεκριμένες περιπτώσεις εφαρμογής τους. Ομοίως, βάσει της πρώτης παραγράφου της επιστολής της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη ⁽¹⁴⁾, μια γενική διάταξη που παρέχει πλεονεκτήματα θεωρείται ενίσχυση μόνον εφόσον πρόκειται για «νομοθετικό πλαίσιο που επιτρέπει τη χορήγησης της χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις». Αντιθέτως, ο κανόνας εξουσιοδότησης, επειδή είναι αφηρημένος, δεν μπορεί να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να αξιολογηθεί για τις επιπτώσεις του επί του ανταγωνισμού και των συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών.

— Όσον αφορά την αξιολόγηση των φορολογικών μέτρων ως καθεστώτος για την άμεση χορήγηση ενισχύσεων, η Confebask σημειώνει ότι, σύμφωνα με τα σημεία 17, 19 και 20 της ανακοίνωσης 98/C 384/03, ένα φορολογικό μέτρο μπορεί να είναι ειδικό και, ως εκ τούτου, μπορεί να είναι κρατική ενίσχυση, όταν απευθύνεται αποκλειστικά σε κρατικές επιχειρήσεις, ορισμένα είδη επιχειρήσεων ή επιχειρήσεις μιας συγκεκριμένης περιοχής. Ωστόσο, τα μέτρα δεν έχουν κανένα από τα παραπάνω χαρακτηριστικά, ούτε την περιφερειακή ιδιαιτερότητα, αφού εφαρμόζονται σε ολόκληρη την επικράτεια όπου εκτείνεται η αρμοδιότητα των περιφερειακών αρχών που τα έχουν θεσπίσει. Όσον αφορά τον ειδικό χαρακτήρα των κατωφλίων: εταιρικό κεφάλαιο 20 εκατομμυρίων ESP, επενδύσεις 80 εκατομμυρίων ESP, δημιουργία δέκα θέσεων απασχόλησης, η Confebask εκτιμά ότι η χρησιμοποίηση αντικειμενικών κατωφλίων αποτελεί συνήθη πρακτική των εθνικών και κοινοτικών φορολογικών διατάξεων. Η Confebask εφιστά επίσης την προσοχή στη βάση διαφόρων αποφάσεων του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και αποφάσεων της Επιτροπής, όπου μέχρι σήμερα ουδέποτε θεωρήθηκε ότι η ύπαρξη κατωφλίων συνεπάγεται ειδικό χαρακτήρα. Επιπλέον, η ίδια η Επιτροπή, στην παράγραφο 14 της προαναφερθείσας ανακοίνωσης, αναγνωρίζει ότι το γεγονός ότι ευνοούνται ορισμένοι τομείς δεν συνεπάγεται αυτομάτως ότι τα μέτρα έχουν ειδικό χαρακτήρα.

— Εξάλλου, η Confebask υποστηρίζει ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης στη Βισκάγια δεν είναι τίποτε περισσότερο από την προσαρμογή ενός μέτρου το οποίο θέσπισε το 1993 (προαναφέρθηκε στις παρατηρήσεις των ισπανικών αρχών) η κεντρική ισπανική διοίκηση. Υποστηρίζει επίσης ότι οι διατάξεις είναι πανομοιότυπες, με εξαίρεση τα ποσοτικά κατώφλια. Έτσι ακυρώνεται η επίπτωση επί του ανταγωνισμού της μείωσης της φορολογητέας βάσης στη Βισκάγια, δεδομένου ότι οι περιοχές που συνορεύουν με τις βασικές επαρχίες τυγχάνουν φορολογικών πλεονεκτημάτων για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις. Επιπλέον, εάν υπήρχε επίπτωση επί του ανταγωνισμού, θα απέρρεε από τα αναφερόμενα μέτρα της ισπανικής κεντρικής διοίκησης, εφόσον τα εν λόγω μέτρα μπορούν να έχουν περισσότερους δικαιούχους. Η Confebask τονίζει επίσης ότι παρεμ-

φερή μέτρα εφαρμόζονται και σε άλλα κράτη μέλη, αλλά η Επιτροπή δεν έχει κινήσει καμία διαδικασία εναντίον τους ούτε έχουν συμπεριληφθεί στα επιζήμια μέτρα από την ομάδα Primarolo. Σχετικά αναφέρει ότι στη Γαλλία από το 1994 υφίστανται απαλλαγές και μειώσεις του φόρου εταιρειών για πενταετή περίοδο (δέκα έτη σε ορισμένες περιοχές και ακόμη ευνοϊκότερα καθεστώτα στην Κορσική) υπέρ των νεοσύστατων επιχειρήσεων. Στην περίπτωση του Λουξεμβούργου, υφίσταται μείωση του φόρου εταιρειών κατά 25 % επί οκταετία. Στη Νότιο Ιταλία, ισχύουν φορολογικές αναστολές των φόρων IRPEG και ILOR επί δεκαετία. Τέλος, στην Πορτογαλία ισχύει μείωση της τάξης του 25 % όσον αφορά το φόρο εταιρειών επί επτά έως δέκα έτη. Είναι συνεπώς φανερό ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης στη Βισκάγια δεν αποτελεί εξαίρεση από την οποία απορρέει οποιαδήποτε ιδιαιτερότητα. Αντιθέτως, πρόκειται για ένα σύστημα που χρησιμοποιείται ευρέως στα κράτη μέλη.

δ) Η σημασία της ασφάλειας του δικαίου: η Confebask υποστηρίζει ότι η περιγραφή εκ μέρους της Επιτροπής της φορολογικής μείωσης ως παράνομης ενίσχυσης θέτει σε αμφισβήτηση τις αρχές της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, την κατάργηση των αυθαίρετων αποφάσεων των οργάνων, την ασφάλεια του δικαίου και την αναλογικότητα, δεδομένου ότι η Επιτροπή έκρινε ήδη νόμιμο το βασικό φορολογικό καθεστώς στην απόφασή της του 1993. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή θα μπορούσε να τροποποιήσει τη θέση της για τις μελλοντικές υποθέσεις, αλλά όχι για τις παρελθούσες.

ε) Το ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά: εάν τα υπόψη φορολογικά μέτρα θεωρηθούν κανόνες εξουσιοδότησης, η Confebask εκτιμά ότι δεν είναι δυνατό να αξιολογηθεί το συμβιβασίμο των μέτρων, εφόσον η ενίσχυση δεν χορηγείται βάσει διοικητικής απόφασης. Η διαδικασία στερείται νοήματος και δεν είναι εξ ορισμού ικανή να επιφέρει αποτελέσματα σχετικά με το συμβιβασίμο των ενισχύσεων. Εξάλλου, εάν τα φορολογικά μέτρα θεωρηθούν κανόνες για την άμεση χορήγηση των ενισχύσεων, η Confebask εκτιμά ότι η πρακτική της Επιτροπής και του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για την εκτίμηση του συμβιβασίμου της ενίσχυσης, απαιτούν τα μέτρα να έχουν μια τομεακή ιδιαιτερότητα. Επιπλέον, θα ήταν απαραίτητο να καθοριστεί η συνολική φορολογική επιβάρυνση που υφίστανται οι επιχειρήσεις, καθώς και η φορολογική επιβάρυνση αναφοράς. Τέλος, η προσέγγιση αυτή θα οδηγούσε στο παράλογο συμπέρασμα ότι κάθε φορολογική επιβάρυνση χαμηλότερη από την υψηλότερη φορολογική επιβάρυνση που ισχύει σε όλα τα κράτη μέλη θα συνιστούσε κρατική ενίσχυση. Η Confebask αμφισβητεί επίσης το επιχείρημα της Επιτροπής ότι τα προαναφερθέντα φορολογικά μέτρα είναι ασυμβίβαστα, επειδή δεν περιέχουν συγκεκριμένες διατάξεις για τις περιφερειακές ή τις τομεακές ενισχύσεις, ή τις ενισχύσεις για σχέδια μεγάλων επενδύσεων κ.λπ. αφού οι φορολογικές διατάξεις δεν μπορούν και δεν πρέπει να περιλαμβάνουν διευκρινίσεις αυτού του είδους. Σύμφωνα με το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ⁽¹⁵⁾, η Επιτροπή πρέπει να αποσαφηνίζει στις αποφάσεις της ποιες είναι οι αρνητικές επιπτώσεις επί του

⁽¹⁴⁾ Επιστολή της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη της 30.10.1985.

⁽¹⁵⁾ Αποφάσεις του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 14ης Σεπτεμβρίου 1994 στις υποθέσεις C-278/92, C-279/92 και C-280/92 Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, I-4103.

ανταγωνισμού, προσδιορίζοντας τον πραγματικό αντίκτυπο των εξεταζόμενων μέτρων. Το ασυμβίβαστο δεν μπορεί επομένως να προσδιοριστεί στις αφηρημένες συνθήκες ενός φορολογικού συστήματος, αφού στην περίπτωση αυτή όλες οι διαφορές μεταξύ των φορολογικών συστημάτων θα αξιολογούνταν κατ' ανάγκη ως ενισχύσεις. Τούτο οδηγεί την Confebask να επαναλάβει ότι δεν υπάρχει κανονικό φορολογικό χρέος που να έχει μειωθεί από τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα.

στ) Η Confebask ζητεί επομένως από την Επιτροπή να εκδώσει τελική απόφαση για την περάτωση της διαδικασίας αναφέροντας ότι τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα είναι σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο.

- (48) Οι συμπληρωματικές παρατηρήσεις της Confebask, τις οποίες διαβίβασε με επιστολή της της 29ης Δεκεμβρίου 2000, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 3 Ιανουαρίου 2001, δεν ελήφθησαν υπόψη, δεδομένου ότι παρελήφθησαν εκπρόθεσμα από την Επιτροπή⁽¹⁶⁾. Επιπλέον, η Επιτροπή αναφέρει ότι η Confebask δεν υπέβαλε αίτηση για παράταση της ταχθείσας προθεσμίας, δυνάμει του άρθρου 6 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, σχετικά με τους κανόνες εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης⁽¹⁷⁾.

Παρατηρήσεις του Βασιικού συλλόγου οικονομολόγων — Colegio Vasco de Economistas — Ekonomilarien Euskal Elkargoa (στο εξής «CVE»)

- (49) Ο CVE εκτιμά ότι το φορολογικό σύστημα κάθε βασικής επαρχίας δεν πληροί το κριτήριο του ειδικού χαρακτήρα που περιλαμβάνεται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης, εφόσον εφαρμόζεται μόνο σε τμήμα κράτους μέλους. Προς στήριξη της παραπάνω εκτίμησης, υποστηρίζει ότι η συνήθης πρακτική της Επιτροπής να θεωρεί ότι υφίσταται ειδικός χαρακτήρας όταν το φορολογικό μέτρο εφαρμόζεται σε τμήμα του κράτους μέλους ενδείκνυται όταν υφίσταται ενιαίο φορολογικό σύστημα. Αντιθέτως, αντενδείκνυται όταν εφαρμόζονται διαφορετικά φορολογικά συστήματα στο ίδιο κράτος μέλος. Επιπλέον, αντίκειται στη συνοχή του ισπανικού φορολογικού συστήματος, το οποίο εκ φύσεως έχει πολλαπλό χαρακτήρα. Πράγματι, κάθε σύστημα εφαρμόζεται αποκλειστικά σε ένα τμήμα της επικράτειας. Έτσι κάθε σύστημα δεν είναι περιφερειακό, αλλά το μοναδικό σύστημα που είναι εφαρμόσιμο στη συγκεκριμένη επικράτεια. Εξάλλου, οι απώλειες φορολογικών εσόδων που απορρέουν από ορισμένα φορολογικά μέτρα δεν οφείλονται σε μεταφορά από την κεντρική διοίκηση. Αντιθέτως, πρέπει να αντισταθμίζονται, είτε με την αύξηση των εσόδων από άλλους φόρους ή με την περικοπή των δημόσιων δαπανών. Επιπλέον, ο ειδικός χαρακτήρας του ισπανικού φορολογικού συστήματος δεν πρέπει να συνεπάγεται κυρώσεις κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Εξάλλου, οι ενδεχόμενες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού λόγω της ύπαρξης πέντε φορολογικών συστημάτων πρέπει να αντιμετωπιστούν μέσω των κοινοτικών κανόνων περί εναρμόνισης της φορολογίας.
- (50) Ωστόσο, ο CVE δεν αποκλείει την πιθανότητα, κατά την άσκηση της φορολογικής τους αυτονομίας, τα περιφερειακά συμβούλια να δύνανται να λάβουν φορολογικά μέτρα που

ενδεχομένως εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης. Στην περίπτωση αυτή, ωστόσο, εκτιμά ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω άρθρου, εφόσον πληροί μόνο το κριτήριο ότι χορηγείται μέσω κρατικών πόρων. Αντιθέτως, δεν νοδεύεται ο ανταγωνισμός επειδή η καταβολή της ενίσχυσης συνεπάγεται την ύπαρξη θετικής φορολογητέας βάσης. Επιπλέον, το ποσό της δεν μπορεί να προσδιοριστεί εκ των προτέρων, δεδομένου ότι εάν, για παράδειγμα, υπήρχαν κέρδη η ενίσχυση δεν θα μπορούσε να καταβληθεί. Το αυτό ισχύει και σχετικά με την επίπτωση στις εμπορικές συναλλαγές. Τούτο πρέπει να διαπιστωθεί σε εξατομικευμένη βάση: δεν αρκεί η ύπαρξη της απειλής ότι θίγονται οι συναλλαγές. Επιπλέον, εξετάζει κατά πόσο ο ειδικός χαρακτήρας απορρέει από τα κατώφλια που απαιτούνται για να επιτύχει ο δικαιούχος τη φορολογική μείωση ή από τη διακριτική ευχέρεια του περιφερειακού συμβουλίου να χορηγεί τη μείωση. Εκτιμά ότι τα κατώφλια δεν συνεπάγονται ειδικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι είναι αντικειμενικά και δεν εμπεριέχουν διακρίσεις. Όσον αφορά τη χορήγηση της εξεταζόμενης φορολογικής μείωσης, δεν πρόκειται για άσκηση διακριτικής ευχέρειας, αλλά για διακρίβωση ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις.

- (51) Ο CVE καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης, που είναι το γενικό μέτρο που υιοθετήθηκε στο πλαίσιο των φορολογικών αρμοδιοτήτων των επαρχιών, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 της συνθήκης.

Παρατηρήσεις του Κύκλου βάσκων επιχειρηματιών — Círculo de Empresarios Vascos και της Επαγγελματικής ένωσης φορολογικών συμβούλων της κοινότητας της Χώρας των Βάσκων — Asociación Profesional de Asesores Fiscales de la Comunidad del País Vasco (στο εξής «CEV-APCPV»)

- (52) Δεδομένου ότι οι ενώσεις αυτές υπέβαλαν χωριστά παρόμοιες ή ακόμη και ταυτοσημες παρατηρήσεις, η σύνοψη που ακολουθεί είναι κοινή και για τις δύο.
- (53) Οι CEV-APCPV αμφισβητούν την αξιολόγηση της Επιτροπής ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης είναι ειδική ή επιλεκτική λόγω του ότι αποκλείονται οι επιχειρήσεις που ιδρύθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της μείωσης φόρου, και οι ήδη υφιστάμενες επιχειρήσεις, καθώς και λόγω των απαιτούμενων ποσοτικών κατωφλίων. Οι φορολογικές διατάξεις εφαρμόζονται πάντοτε από την ημερομηνία έναρξης ισχύος τους, ενώ η αναδρομική τους εφαρμογή έχει χαρακτήρα εξαίρεσης. Επιπλέον, είναι εύλογο η μείωση φόρου να περιορίζεται στις νεοσύστατες επιχειρήσεις, δεδομένου ότι στόχος του μέτρου είναι να ενθαρρύνει τις επενδύσεις. Όσον αφορά τα κατώφλια, φαίνεται ότι είναι αντικειμενικά και, επιπλέον, χρησιμοποιούνται ευρέως στον τομέα της φορολογίας. Όσον αφορά την έγκριση του περιφερειακού συμβουλίου πριν από την εφαρμογή της μείωσης της φορολογητέας βάσης, είναι σαφές ότι πρόκειται για πράξη εκ των προτέρων ελέγχου με σκοπό να εξακριβωθεί εάν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις. Μετά τον έλεγχο πραγματοποιείται αυτομάτως η χορήγηση.

⁽¹⁶⁾ Η προθεσμία της πρόσκλησης υποβολής παρατηρήσεων ανερχόταν σε ένα μήνα από την ημερομηνία δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στις 26 Φεβρουαρίου 2000.

⁽¹⁷⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

(54) Όσον αφορά την επίπτωση στις εμπορικές συναλλαγές, οι CEV-APCPV τονίζουν ότι πρέπει να διαπιστωθεί σε εξατομικευμένη βάση, δηλαδή αντίθετα από την ανάλυση γενικού χαρακτήρα που πραγματοποιεί η Επιτροπή. Για παράδειγμα, ενδέχεται να υπάρχουν δικαιούχοι η παραγωγή των οποίων προορίζεται μόνο για τις τοπικές αγορές. Στην περίπτωση αυτή, τα φορολογικά μέτρα δεν επηρεάζουν το κοινοτικό εμπόριο. Το αυτό ισχύει και με την επίπτωση επί του ανταγωνισμού. Εξάλλου, η μείωση της φορολογητέας βάσης υπέρ δικαιούχων που δραστηριοποιούνται σε αγορές που δεν έχουν ακόμη ελευθερωθεί δεν είναι δυνατό να νοθεύει τον ανταγωνισμό. Επιπλέον, η απώλεια φορολογικών εσόδων δεν μπορεί να αξιολογηθεί λαμβανομένου υπόψη ενός μόνο μέτρου, στην παρούσα περίπτωση της μείωσης της φορολογητέας βάσης, ενώ αγνοείται η συνολική φορολογική επιβάρυνση. Προς τούτο, οι CEV-APCPV αναφέρουν ότι η συνολική φορολογική επιβάρυνση στη Χώρα των Βάσκων είναι μεγαλύτερη σε σχέση με την υπόλοιπη Ισπανία.

(55) Οι CEV-APCPV εκτιμούν ότι, έστω και αν η Επιτροπή, παρά τις ανωτέρω παρατηρήσεις, εξακολουθεί να θεωρεί ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης έχει ειδικό χαρακτήρα, αυτή θα δικαιολογείτο από τη φύση και την οικονομία του συστήματος. Προς στήριξη της άποψης αυτής, σημειώνουν ότι το φορολογικό μέτρο εφαρμόζεται σε όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτως δραστηριότητας. Εξάλλου, είναι αναγκαία για τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα του συστήματος, δεδομένου ότι για να αξιολογηθεί η ανισότητα ενός μέτρου επιβάλλεται να τοποθετηθεί εντός του συστήματος και να εκτιμηθεί εάν οδηγεί σε χαμηλότερη φορολογική επιβάρυνση. Επιπλέον, το φορολογικό μέτρο συνάδει με την αρχή της ισότητας, δεδομένου ότι οι νέες επιχειρήσεις δεν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση με μια ήδη υφιστάμενη επιχείρηση.

(56) Εξάλλου, οι CEV-APCPV ζητούν από την Επιτροπή να αξιολογήσει το εξεταζόμενο μέτρο αφού λάβει υπόψη ανάλογα μέτρα σε άλλα κράτη μέλη (π.χ. Ιρλανδία), παρόμοια μέτρα τα οποία εισήγαγε από το 1993 η ισπανική κεντρική διοίκηση, καθώς και την εφαρμογή της μείωσης της φορολογητέας βάσης σε όλη την ισπανική επικράτεια. Οι CEV-APCPV αναφέρουν σχετικά ότι η Επιτροπή ουδέποτε έκρινε ότι τα εν λόγω μέτρα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 της συνθήκης ΕΚ. Εξάλλου, διερωτώνται κατά πόσον τα φορολογικά μέτρα μπορούν να θεωρηθούν ενισχύσεις λειτουργίας, δεδομένου ότι οι εν λόγω ενισχύσεις δεν εφαρμόζονται στις νεοσύστατες επιχειρήσεις, αλλά αποσκοπούν στην τεχνητή διατήρηση των υφιστάμενων επιχειρήσεων. Επιπλέον, οι CEV-APCPV εκτιμούν ότι στόχος της Επιτροπής για την κίνηση της διαδικασίας κατά της μείωσης της φορολογητέας βάσης, είναι η φορολογική εναρμόνιση. Χρησιμοποιεί όμως προς τούτο τα άρθρα 87 και 88 της συνθήκης, και συνεπώς υπάρχει κατάχρηση εξουσίας.

(57) Βάσει των ανωτέρω, οι CEV-APCPV συνάγουν το συμπέρασμα ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 της συνθήκης.

V. ΔΙΑΒΙΒΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

(58) Με επιστολή της 18ης Μαΐου 2000, η οποία απευθύνεται στη μόνιμη αντιπροσωπεία της Ισπανίας, η Επιτροπή απέστειλε στην ισπανική κυβέρνηση, δυνάμει του άρθρου 6 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, τις

παρατηρήσεις τρίτων, καλώντας την να υποβάλει τις παρατηρήσεις της εντός μηνός από την ημερομηνία της επιστολής. Η Ισπανία δεν υπέβαλε παρατηρήσεις σχετικά.

VI. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

VII. Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

(59) Η Επιτροπή σημειώνει ότι, για την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, ουδόλως ενδιαφέρει ο φορολογικός χαρακτήρας των μέτρων, δεδομένου ότι το άρθρο 87 της συνθήκης εφαρμόζεται σε μέτρα ενίσχυσης «υπό οποιαδήποτε μορφή». Η Επιτροπή τονίζει, ωστόσο, ότι για να θεωρηθούν ενισχύσεις τα εξεταζόμενα μέτρα πρέπει να πληρούν και τα τέσσερα κριτήρια που ορίζει το άρθρο 87 και τα οποία αναπτύσσονται παρακάτω.

(60) Πρώτον, το μέτρο πρέπει να προσφέρει στους δικαιούχους πλεονέκτημα που τους απαλλάσσει από τις επιβαρύνσεις οι οποίες φυσιολογικά βαρύνουν τον προϋπολογισμό τους. Το πλεονέκτημα μπορεί να χορηγηθεί με μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης της επιχείρησης με διάφορους τρόπους, και συγκεκριμένα με συνολική ή μερική μείωση του ποσού του φόρου. Η προαναφερθείσα μείωση της φορολογητέας βάσης κατά 99, 75, 50 και 25 % πληροί το κριτήριο αυτό στο μέτρο που χορηγεί στις δικαιούχους επιχειρήσεις μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης ισοδύναμη με το αποτέλεσμα εφαρμογής του φορολογικού συντελεστή στις προαναφερθείσες μειώσεις. Πράγματι, χωρίς τη μείωση της φορολογητέας βάσης, η δικαιούχος επιχείρηση θα έπρεπε να καταβάλει το συγκεκριμένο φόρο στο 100 % της φορολογητέας βάσης. Η μείωση της βάσης συνεπάγεται έτσι εξαίρεση από το κοινό εφαρμοστέο φορολογικό σύστημα.

(61) Δεύτερον, η Επιτροπή εκτιμά ότι η μείωση της βάσης συνεπάγεται απώλεια φορολογικών εσόδων και, ως εκ τούτου, ισοδυναμεί με την κατανάλωση κρατικών πόρων με τη μορφή φορολογικών δαπανών. Το εν λόγω κριτήριο εφαρμόζεται επίσης στις ενισχύσεις που χορηγούν περιφερειακοί και τοπικοί φορείς στα κράτη μέλη⁽¹⁸⁾. Εξάλλου, η παρέμβαση του κράτους μπορεί να πραγματοποιηθεί τόσο μέσω φορολογικών διατάξεων νομικού, κανονιστικού ή διοικητικού χαρακτήρα όσο και μέσω των πρακτικών των φορολογικών αρχών. Στην προκειμένη περίπτωση, η κρατική παρέμβαση γίνεται μέσω του περιφερειακού συμβουλίου της Βισκάγια, το οποίο καταφεύγει σε νομοθετική διάταξη.

(62) Όσον αφορά το επιχείρημα που προβάλλεται σε ορισμένες παρατηρήσεις τρίτων, ότι θα ήταν σφάλμα συγκεκριμένα να θεωρηθεί ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης κατά 99, 75, 50 και 25 % συνεπάγεται απώλεια φορολογικών εσόδων σε σχέση με το κανονικό ποσό (το οποίο καθορίζει η Επιτροπή) του καταβλητέου φόρου, πρέπει να σημειωθεί ότι το κανονικό επίπεδο του φόρου απορρέει από το φορολογικό σύστημα και όχι από απόφαση της Επιτροπής. Επιπλέον, σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο δεύτερο εδάφιο του σημείου 9 της ανακοίνωσης 98/C 384/03, για να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση «πρώτον, το μέτρο πρέπει να παρέχει στους δικαιούχους ένα πλεονέκτημα που μειώνει τις συνήθεις επιβαρύνσεις του προϋπολογισμού. Το πλεονέκτημα μπορεί να παρασχεθεί με τη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης της επιχείρησης, η οποία μπορεί να λάβει διάφορες μορφές και, ιδίως: (...) μερική ή πλήρης μείωση του ποσού του φόρου

⁽¹⁸⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 14ης Οκτωβρίου 1987, Γερμανία κατά Επιτροπής, στην υπόθεση 248/84, Συλλογή 1987, σ. 4013.

(απαλλαγή ή πίστωση φόρου κ.λπ.). Πρόκειται για το φορολογικό πλεονέκτημα που παράγει μερική μείωση της τάξης του 99, 75, 50 και 25 % της φορολογητέας βάσης. Επομένως η παρατήρηση αυτή δεν ευσταθεί.

πάγια νομολογία ⁽²²⁾ του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

(63) Τρίτον, το μέτρο πρέπει να επηρεάζει τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Πρέπει να σημειωθεί σχετικά ότι σε έκθεση ⁽¹⁹⁾ σχετικά με την εξάρτηση της βασικής οικονομίας από το εξωτερικό κατά την περίοδο 1990-1995, οι εξαγωγές προς το εξωτερικό αυξήθηκαν ⁽²⁰⁾ όχι μόνο σε απόλυτους αλλά και σε σχετικούς όρους, εις βάρος των εξαγωγών προς την υπόλοιπη Ισπανία. Κατά συνέπεια, η εξωτερική αγορά αντικατέστησε εν μέρει την αγορά της υπόλοιπης Ισπανίας. Επιπλέον, σύμφωνα με άλλη στατιστική έκθεση ⁽²¹⁾ σχετικά με το εξωτερικό εμπόριο της Χώρας των Βάσκων, «η τάση εξαγωγών» (σχέση μεταξύ των εξαγωγών και του ΑΕΠ) της βασικής οικονομίας η οποία τοποθετείται στο 28,9 % υπερβαίνει την αντίστοιχη της Γερμανίας και των λοιπών ευρωπαϊκών χωρών η οποία τοποθετείται στο 20 % περίπου. Σύμφωνα με την έκθεση αυτή, το βασικό εμπορικό ισοζύγιο παρουσίαζε σαφώς πλεόνασμα κατά το διάστημα 1993-1998. Συγκεκριμένα, το 1998, σε κάθε 100 ESP εισαγωγών αντιστοιχούσαν 144 ESP εξαγωγών. Εν συντομία, η βασική οικονομία είναι οικονομία πολύ ανοικτή στο εξωτερικό και εμφανίζει τεράστια τάση προς τις εξαγωγές. Από τα παραπάνω χαρακτηριστικά της βασικής οικονομίας απορρέει ότι οι δικαιούχοι επιχειρήσεις ασκούν οικονομικές δραστηριότητες που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών. Κατά συνέπεια, η ενίσχυση ενδυναμώνει τη θέση των δικαιούχων επιχειρήσεων σε σχέση με άλλες ανταγωνιστικές επιχειρήσεις όσον αφορά τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές. Συνεπώς θίγεται το εμπόριο. Επιπλέον, η αύξηση του καθαρού κέρδους των δικαιούχων επιχειρήσεων (κέρδος μετά την επιβολή του φόρου) βελτιώνει την κερδοφορία τους. Τούτο τους παρέχει τη δυνατότητα να ανταγωνίζονται επιχειρήσεις που δεν είναι επιλέξιμες για φορολογικές ενισχύσεις.

(64) Δεδομένου ότι στην παρούσα υπόθεση οι εξεταζόμενες φορολογικές ρυθμίσεις έχουν γενικό και αφηρημένο χαρακτήρα, η Επιτροπή αναφέρει ότι η αναλυτική εξέταση της επίπτωσής τους μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο σε γενικό και αφηρημένο επίπεδο, χωρίς να είναι δυνατό να προσδιοριστεί η συγκεκριμένη επίπτωση σε μία αγορά, τομέα ή ειδικό προϊόν, όπως βλέπουμε και στις προαναφερθείσες παρατηρήσεις τρίτων. Η θέση αυτή επιβεβαιώνεται από την

(65) Όσον αφορά την παρατήρηση ότι η επίπτωση επί των συναλλαγών πρέπει να αξιολογηθεί από την Επιτροπή σε σύγκριση με το σύνολο των φορολογικών συστημάτων, η Επιτροπή σημειώνει ότι οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας δυνάμει των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης απορρέουν από έναν κανόνα παρέκκλισης που ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις (στην προκειμένη περίπτωση ορισμένες νεοσύστατες επιχειρήσεις) έναντι των λοιπών επιχειρήσεων του κράτους μέλους· δεν υπάρχουν πιθανές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που οφείλονται σε διαφορές μεταξύ των φορολογικών συστημάτων των κρατών μελών, οι οποίες, κατά περίπτωση, θα μπορούσαν να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 93 έως 97 της συνθήκης.

(66) Όσον αφορά τον ειδικό χαρακτήρα που μπορεί να έχουν οι κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή εκτιμά ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης είναι ειδική ή επιλεκτική κατά την έννοια ότι ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις, δεδομένου ότι οι όροι χορήγησης των ενισχύσεων αναφέρουν συγκεκριμένα ότι οι επιχειρήσεις οι οποίες ιδρύθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του ανωτέρω περιφερειακού νόμου δεν είναι επιλέξιμες, όπως και οι επιχειρήσεις με επενδύσεις χαμηλότερες του κατωφλίου των 80 εκατομμυρίων ESP (480 810 ευρώ), οι επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν καταβεβλημένο κεφάλαιο άνω των 20 εκατομμυρίων ESP (120 202 ευρώ), καθώς και εκείνες που δημιουργούν λιγότερες από δέκα νέες θέσεις απασχόλησης. Η Επιτροπή σημειώνει σχετικά ότι, σύμφωνα με την πέμπτη έκθεση για τις επιχειρήσεις στην Ευρώπη ⁽²³⁾, το 1995 οι επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με προσωπικό από 0-10 εργαζομένους ανέρχονταν σε 16 767 000, ή 92,89 % του συνόλου ⁽²⁴⁾. Στην περίπτωση της Ισπανίας, το ποσοστό ήταν ακόμη υψηλότερο, ανερχόμενο σε 95 % περίπου ⁽²⁵⁾. Τα ποσοστά αυτά ενδεχομένως να είναι υψηλότερα στην περίπτωση των νεοσύστατων επιχειρήσεων, αφού συνήθως μία επιχείρηση ξεκινά με προσωπικό

⁽¹⁹⁾ «La dependencia exterior vasca en el período 1990-1995», των Paxti Garrido Espinosa και Victoria García Olea, που δημοσίευσε η στατιστική υπηρεσία της κυβέρνησης των Βάσκων, Euskal Estatistika-Erakunde/Instituto Vasco de Estadística (Eustat).

⁽²⁰⁾ Οι εξαγωγές στο εξωτερικό αντιστοιχούσαν στο 28,5 % των συνολικών εξαγωγών (περιλαμβανομένων των πωλήσεων στην υπόλοιπη Ισπανία) κατά το 1990, ενώ πέντε έτη αργότερα, το 1995, στο 40,8 %.

⁽²¹⁾ «Estadística de Comercio Exterior para la Comunidad Autónoma de Euskadi en el año 1998», την οποία εκπόνησε η Eustat.

⁽²²⁾ Βλέπε υπόθεση C-75/97 της 17ης Ιουνίου 1999 (Maribel) Βέλγιο κατά Επιτροπής, παράγραφοι 48 και 51· υπόθεση T-298/97 της 15ης Ιουνίου 2000, Alzetta Mauro και λοιποί κατά Επιτροπής, παράγραφοι 80 έως 82· τη γνώμη του γενικού εισαγγελέα Ruiz-Jarabo, της 17ης Μαΐου 2001, στην υπόθεση C - 310/99 Ιταλία κατά Επιτροπής, παράγραφοι 54 και 55· και τη γνώμη του γενικού εισαγγελέα Saggio, της 27ης Ιανουαρίου 2000, στην υπόθεση C-156/98 Γερμανία κατά Επιτροπής, παράγραφος 31: «Πρέπει να τονιστεί συναφώς ότι στο πλαίσιο ενός γενικού συστήματος ενισχύσεων, για να είναι δυνατόν να καθοριστεί η επίπτωση ενός τέτοιου συστήματος επί των εμπορικών συναλλαγών, αρκεί, μέσω εκ των προτέρων εκτιμήσεως, να είναι δυνατόν να θεωρηθεί λογικά ότι η επίπτωση αυτή είναι ικανή να υλοποιηθεί». Αν η θέση μιας επιχείρησης (ή, όπως εν προκειμένω, ενός απεριόριστου αριθμού επιχειρήσεων) ενδυναμώνεται από ένα σύστημα ενισχύσεων, η ευνοϊκή αυτή μεταχείριση είναι κατ' αρχήν δυνατόν να επηρεάσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των κρατών μελών.

⁽²³⁾ Επιχειρήσεις στην Ευρώπη, πέμπτη έκθεση, Eurostat.

⁽²⁴⁾ Έχει ληφθεί από τα στοιχεία του πίνακα στη σελίδα 31 της έκθεσης.

⁽²⁵⁾ Έχει ληφθεί από τα στοιχεία του πίνακα στη σελίδα 224 της έκθεσης.

το οποίο αυξάνεται καθώς η επιχείρηση σταθεροποιείται και επιταχύνει την οικονομική της ανάπτυξη. Τούτο συνέβη στην Ισπανία, το 1995, οπότε το ποσοστό αυτό ήταν ακόμη υψηλότερο, και κυμαινόταν στο 98 % περίπου ⁽²⁶⁾. Συνεπώς, όλα φανερώνουν, κατ' αρχήν, ότι ένας από τους όρους επιλεξιμότητας των ενισχύσεων συνεπάγεται, αφ' εαυτού, τον αποκλεισμό των περισσότερων επιχειρήσεων. Επιπλέον, ο αντικειμενικός χαρακτήρας του κατωφλίου δεν το εμποδίζει, όπως υποστηρίζουν ορισμένα τρίτα μέρη στις παρατηρήσεις τους, να είναι επιλεκτικό και να αποκλείει επιχειρήσεις που δεν πληρούν τους ζητούμενους όρους.

- (67) Όσον αφορά την πιθανή διακριτική ευχέρεια των φορολογικών αρχών, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η εξεταζόμενη ενίσχυση δεν χορηγείται αυτομάτως. Η αίτηση που υποβάλλει ο δικαιούχος εξετάζεται προηγουμένως από το περιφερειακό συμβούλιο της Βισκάγια, το οποίο μετά τη διενέργεια της εξέτασης ενδέχεται, κατά περίπτωση, να χορηγήσει την ενίσχυση. Σύμφωνα με τις ισπανικές αρχές, πρόκειται απλώς για έναν έλεγχο του κατά πόσον πληρούνται όλα τα κριτήρια. Δεν εξηγούν, ωστόσο, γιατί ο έλεγχος πρέπει να πραγματοποιηθεί εκ των προτέρων και όχι εκ των υστέρων, όπως είναι η συνήθης πρακτική διαχείρισης των φορολογικών εσόδων.
- (68) Όσον αφορά την ύπαρξη σε άλλα κράτη μέλη φορολογικών μέτρων με τη μορφή μείωσης της φορολογητέας βάσης, τα οποία η Επιτροπή δεν έκρινε επιλεκτικά παρότι απευθύνονται σε νεοσύστατες επιχειρήσεις, πράγμα το οποίο σύμφωνα με ορισμένες παρατηρήσεις τρίτων αποτελεί την πηγή δικαιολογημένης εμπιστοσύνης όσον αφορά τις φορολογικές ενισχύσεις προς τις νεοσύστατες επιχειρήσεις, η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα καθεστώτα που αναφέρονται σε ορισμένες παρατηρήσεις τρίτων εμφανίζουν κάποιες διαφορές σε σχέση με την εξεταζόμενη μείωση της φορολογητέας βάσης. Επιπλέον, ακόμη και αν υποτεθεί ότι ορισμένα από τα εν λόγω καθεστώτα ήταν παρεμφερή και η Επιτροπή δεν είχε αντιδράσει, δεν θα δικαιολογείτο να ακολουθήσει και στην παρούσα περίπτωση την ίδια εσφαλμένη προσέγγιση. Πρέπει να σημειωθεί ότι βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ενδεχόμενη παραβίαση εκ μέρους κράτους μέλους υποχρέωσης που του επιβάλλεται βάσει της συνθήκης, σε σχέση με την απαγόρευση του άρθρου 92, δεν δικαιολογείται από το γεγονός ότι και άλλα κράτη μέλη έχουν παραβιάσει αυτή την υποχρέωση· πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι οι διάφορες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού όσον αφορά τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών δεν αλληλοεξουδετερώνονται, αλλά απεναντίας έχουν σωρευτικό χαρακτήρα, έτσι ώστε να αυξάνουν τις επιβλαβείς συνέπειες για την κοινή αγορά ⁽²⁷⁾.
- (69) Όσον αφορά το ερώτημα που τέθηκε σε ορισμένες παρατηρήσεις τρίτων σχετικά με το χαρακτήρα του κανόνα εξουσιοδότησης ή του κανόνα άμεσης χορήγησης των ενισχύσεων, η Επιτροπή αναφέρει ότι, στην προκειμένη περίπτωση, οι κανόνες που θέσπισαν τη μείωση της φορολογητέας βάσης έχουν χαρακτήρα καθεστώτος ενισχύσεων. Προς στήριξη της άποψης αυτής, αρκεί να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, ως καθεστώς ενισχύσεων ορίζεται «κάθε πράξη βάσει

της οποίας, χωρίς να απαιτούνται περαιτέρω μέτρα εκτέλεσης, μπορούν να χορηγούνται ατομικές ενισχύσεις σε επιχειρήσεις οι οποίες ορίζονται στην εν λόγω πράξη κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο...». Ο εν λόγω χαρακτήρας του καθεστώτος ενισχύσεων δεν προδικάζει ωστόσο, όπως υποστηρίζουν ορισμένες παρατηρήσεις τρίτων, την ύπαρξη ή μη διακριτικής ευχέρειας κατά την εκτέλεση του καθεστώτος. Η διακριτική ευχέρεια κατά τη χορήγηση των ενισχύσεων θα εξαρτηθεί από τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του καθεστώτος. Εξάλλου, η Επιτροπή επισημαίνει ότι προκειμένου να καθοριστεί η ύπαρξη στοιχείων ενίσχυσης σε ένα φορολογικό μέτρο, ελλείπει άλλων στοιχείων ειδικού χαρακτήρα, αρκεί η φορολογική αρχή να διαθέτει κάποιο περιθώριο αξιολόγησης.

- (70) Όσον αφορά την επίκληση της φύσης ή της οικονομίας του φορολογικού συστήματος για να δικαιολογηθεί η μείωση της φορολογητέας βάσης, η Επιτροπή τονίζει ότι αυτό που προέχει είναι να γνωρίζουμε εάν τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα ανταποκρίνονται στους στόχους που εμπεριέχονται στο ίδιο το φορολογικό σύστημα, ή εάν, αντιθέτως, επιδιώκουν άλλους, ενδεχομένως θεμιτούς στόχους εκτός του φορολογικού συστήματος. Εναπόκειται, ωστόσο, στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ⁽²⁸⁾ να αποφανθεί εάν τα εξεταζόμενα φορολογικά μέτρα υπακούουν στην εσωτερική λογική του φορολογικού συστήματος. Στην προκειμένη περίπτωση, οι ισπανικές αρχές αναφέρουν ότι η συμμόρφωση των εξεταζόμενων μέτρων στην εσωτερική λογική του φορολογικού συστήματος απέρρρεε από τον αντικειμενικό και οριζόντιο χαρακτήρα τους. Εντούτοις, ο αντικειμενικός και οριζόντιος χαρακτήρας του μέτρου δεν αποδεικνύει ότι είναι σύμφωνο με την εσωτερική λογική του φορολογικού συστήματος. Ο χαρακτήρας αυτός δεν είναι επαρκές τεκμήριο για να αποδείξει ότι το μέτρο ανταποκρίνεται στον αρχικό στόχο που εμπεριέχεται σε κάθε φορολογικό σύστημα, δηλαδή να συγκεντρώνει τα έσοδα που προορίζονται για τη χρηματοδότηση των δαπανών του κράτους, ούτε στις αρχές της ισοτιμίας και της προοδευτικότητας που εμπεριέχονται στο ισπανικό φορολογικό σύστημα ⁽²⁹⁾.

- (71) Εξάλλου, οι ισπανικές αρχές αναφέρουν στις παρατηρήσεις τους ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης πληροί το στόχο προώθησης των επενδύσεων. Έτσι ανταποκρίνεται στους στόχους της βιομηχανικής πολιτικής που επιδιώκει η βασική κυβέρνηση. Σύμφωνα με το έγγραφο της βασικής κυβέρνησης Política Industrial. Marco General de Actividades 1996-1999, «[...] οι φορολογικές πολιτικές έχουν ουσιαστική σημασία για την προαγωγή της οικονομικής ανάπτυξης και επίσης, για την προώθηση βιομηχανικών έργων που βασίζονται στη βιομηχανική ανάπτυξη της Χώρας των Βάσκων» [σελίδα 131], και στο κεφάλαιο «Instrumentos de política fiscal» αναφέρεται: «Η φορολογική αυτονομία που απολαμβάνουμε [στη Χώρα των Βάσκων] μας παρέχει επίσης τη δυνατότητα να αναζητούμε πρωτότυπες φορολογικές λύσεις “προσαρμοσμένες στις ανάγκες μας”, π.χ. για έργα προτεραιότητας ή ακόμη φορολογικές ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις [σελίδα 133]». Συνεπώς, η μείωση της εξεταζόμενης φορολογητέας βάσης αποτελεί μέρος μιας βιομηχανικής πολιτικής οι στόχοι της οποίας δεν εμπεριέχονται στα φορολογικά συστήματα.

⁽²⁶⁾ Έχει ληφθεί από τα στοιχεία του πίνακα στη σελίδα 73 της έκθεσης.

⁽²⁷⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 24 της απόφασης του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 22ας Μαρτίου 1977 στην υπόθεση C-78/76, Steinike & Weinlig κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Εξάλλου, στην αιτιολογική σκέψη 45 της απόφασης του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 24ης Μαρτίου 1993 στην υπόθεση C-313/90 Comité International de la rayonne et des fibres synthétiques και λοιποί κατά Επιτροπής, αναφέρεται ότι ούτε η αρχή της ίσης μεταχείρισης ούτε η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης μπορούν να τυχουν επίκλησης προκειμένου να δικαιολογηθεί η επανάληψη της εσφαλμένης ερμηνείας ενός μέτρου.

⁽²⁸⁾ Βλέπε σχετικά την παράγραφο 27 της γνώμης του γενικού εισαγγελέα Ruiz-Jarabo στην υπόθεση C-6/97.

⁽²⁹⁾ Άρθρο 31 του ισπανικού συντάγματος.

- (72) Συνοπτικά, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, όπως επισημαίνουν οι ισπανικές αρχές, η μείωση της φορολογητέας βάσης επιδιώκει ένα στόχο οικονομικής πολιτικής που δεν είναι εγγενής στο φορολογικό σύστημα. Συνεπώς, η μείωση αυτή δεν δικαιολογείται από τη φύση ή την οικονομία του συστήματος.
- (73) Όσον αφορά το επιχείρημα που προβάλλεται σε ορισμένες παρατηρήσεις τρίτων όσον αφορά την ύπαρξη υψηλότερης συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης στη Χώρα των Βάσκων, η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι τούτο δεν είναι συναφές, στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεδομένου ότι η διαδικασία κινήθηκε σχετικά με ένα ειδικό μέτρο και όχι με ολόκληρο το φορολογικό σύστημα εκάστης εκ των τριών βασικών περιοχών.
- (74) Εν κατακλείδι, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης αποτελεί κρατική ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, καθώς και του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ, δεδομένου ότι πρόκειται για ενίσχυση που χορηγεί το κράτος, με κρατικούς πόρους, η οποία ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις, νοθεύει τον ανταγωνισμό και επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

VIII. Ο ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑΣ ΒΑΣΗΣ

- (75) Δεδομένου ότι το επίμαχο καθεστώς δεν απαιτεί δέσμευση των ισπανικών αρχών να χορηγούν τις ενισχύσεις βάσει των όρων ⁽³⁰⁾ σχετικά με τις ενισχύσεις de minimis, η Επιτροπή εκτιμά ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι εν λόγω ενισχύσεις διέπονται από τους κανόνες αυτούς. Πρέπει να σημειωθεί σχετικά ότι οι ισπανικές αρχές ουδέποτε υποστήριξαν, στα πλαίσια της διαδικασίας, ότι οι ενισχύσεις είχαν εν όλω ή εν μέρει το χαρακτήρα ενισχύσεων de minimis. Επιπλέον, οι εξεταζόμενες ενισχύσεις δεν τηρούν τους κανόνες de minimis, κυρίως επειδή δεν υπάρχει εγγύηση ότι δεν θα επιτευχθεί το όριο των 100 000 ευρώ. Ούτε έχουν το χαρακτήρα υφιστάμενων ενισχύσεων εφόσον δεν πληρούν τους όρους που θεσπίζονται στο άρθρο 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999.
- (76) Η Επιτροπή αναφέρει ότι οι κρατικές ενισχύσεις που δεν διέπονται από τον κανόνα de minimis και δεν είναι ήδη υφιστάμενες ενισχύσεις υπόκεινται στην υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης, όπως προβλέπει το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ και το άρθρο 62 παράγραφος 3 της συμφωνίας ΕΟΧ. Οι ισπανικές αρχές δεν τήρησαν, ωστόσο, την εν λόγω υποχρέωση, και, ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ενισχύσεις πρέπει να θεωρηθούν παράνομες. Η Επιτροπή εκφράζει τη λύπη της για την αθέτηση εκ μέρους των ισπανικών αρχών της υποχρέωσής τους να κοινοποιήσουν εκ των προτέρων τις ενισχύσεις.
- (77) Όσον αφορά το επιχείρημα που περιλαμβάνεται σε ορισμένες παρατηρήσεις τρίτων για υποτιθέμενη παραβίαση της δικαιο-

λογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας του δικαίου, η Επιτροπή αισθάνεται υποχρεωμένη να το απορρίψει δεδομένου ότι το εξεταζόμενο καθεστώς, αφενός, δεν αποτελεί υφιστάμενη ενίσχυση και, αφετέρου, εφόσον δεν κοινοποιήθηκε δυνάμει του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, η Επιτροπή δεν ήταν σε θέση να αποφανθεί εάν και κατά πόσον συμβιβαζόταν με την κοινή αγορά. Κατά συνέπεια, οι δικαιούχοι δεν μπορούν να βασίζονται στη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ή την ασφάλεια του δικαίου όσον αφορά το χαρακτηρισμό της μείωσης της φορολογητέας βάσης ως κρατικής ενίσχυσης. Πρέπει να σημειωθεί σχετικά ότι «κατά πάγια νομολογία, δικαίωμα να αξιώσει την προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης έχει κάθε ιδιώτης ευρισκόμενος σε κατάσταση από την οποία προκύπτει ότι η κοινοτική διοίκηση του έχει δημιουργήσει βάσιμες προσδοκίες (...)». Αντιστρόφως, ουδείς μπορεί να επικαλεστεί προσβολή της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, αν η διοίκηση δεν του έχει δώσει συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις» ⁽³¹⁾. Προς τούτο, στην παρούσα υπόθεση πρέπει να απορριφθεί ο ισχυρισμός ότι παραβιάστηκε η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ή η ασφάλεια του δικαίου. Επιπλέον η Επιτροπή σημειώνει σχετικά ότι με την απόφασή της 93/337/ΕΟΚ ⁽³²⁾ το 1998 είχε κρίνει ως κρατικές ενισχύσεις ορισμένα φορολογικά μέτρα των επαρχιών της Άλμπα, της Γκιρύνζοα και της Βισκάγια.

IX. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΑΓΟΡΑ

- (78) Εισαγωγικά, η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης έχει χαρακτήρα κρατικών ενισχύσεων. Δοθέντος του γενικού και αφηρημένου χαρακτήρα ενός καθεστώτος ενισχύσεων, η Επιτροπή δεν γνωρίζει την κατάσταση των επιχειρήσεων που είναι ήδη δικαιούχοι ή θα είναι στο μέλλον. Δεν δύναται επομένως να εξετάσει την ακριβή επίπτωση των συγκεκριμένων επιχειρήσεων επί του ανταγωνισμού. Στο πλαίσιο αυτό, αρκεί να επισημανθεί ότι οι δυνητικοί δικαιούχοι θα λάβουν ενισχύσεις που δεν είναι σύμφωνες με τις οδηγίες, τις κατευθυντήριες γραμμές και τα πλαίσια που εφαρμόζονται σχετικά. Επιπλέον, η Επιτροπή τονίζει ότι, στην απόφασή της για την κίνηση της διαδικασίας, ζήτησε όλες τις συναφείς πληροφορίες σχετικά με τις ενισχύσεις και την ειδική κατάσταση κάθε δικαιούχου. Οι ισπανικές αρχές δεν διαβίβασαν, ωστόσο, καμία από τις πληροφορίες αυτές. Γι' αυτό είναι αναγκαίο, όπως συμβαίνει σε ορισμένες παρατηρήσεις τρίτων, να κατηγορείται η Επιτροπή για το γενικό χαρακτήρα της αξιολόγησής της, ενώ ταυτόχρονα της αρνούνται τη διαβίβαση των ζητηθέντων λεπτομερών στοιχείων.
- (79) Δεδομένου ότι το εξεταζόμενο καθεστώς καλύπτει μόνο τη ΣΟΕΕ-(NUTS) ⁽³³⁾ III της Βισκάγια, πρέπει να εξεταστεί εάν οι ενισχύσεις στην εν λόγω περιοχή μπορούν να τύχουν των περιφερειακών παρεκκλίσεων του άρθρου 87 παράγραφος 3

⁽³⁰⁾ Το πόρισμα της αξιολόγησης των εξεταζόμενων ενισχύσεων είναι το αυτό, ανεξαρτήτως εάν η αξιολόγηση βασίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τους κανόνες de minimis για τις κρατικές ενισχύσεις (ΕΕ C 68 της 6.3.1996) ή στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 69/2001, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης στις ενισχύσεις de minimis (ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 30).

⁽³¹⁾ Παράγραφος 300 της απόφασης του Πρωτοδικείου της 15ης Δεκεμβρίου 1999 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-132/96 και T-143/96, Freistaat Sachsen και λοιποί κατά Επιτροπής. Συλλογή 1999, σ. II-3663.

⁽³²⁾ ΕΕ L 134 της 3.6.1993, σ. 25.

⁽³³⁾ Στατιστική ονοματολογία εδαφικών ενότητων.

στοιχεία α) και γ). Όσον αφορά την επιλεξιμότητα της Βισκάγια, η Επιτροπή τονίζει ότι η περιοχή ουδέποτε υπήρξε επιλέξιμη για την παρέκκλιση του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α), δεδομένου ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ⁽³⁴⁾ της ΣΟΕΕ II της Χώρας των Βάσκων, της οποίας αποτελεί μέρος, υπερέβαινε πάντοτε το 75 % του κοινοτικού μέσου όρου. Σύμφωνα με τους κανόνες για τις περιφερειακές ενισχύσεις⁽³⁵⁾, οι όροι επιλεξιμότητας για την παρέκκλιση του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης πληρούνται μόνον εάν η περιοχή, στην περίπτωση της ΣΟΕΕ II, έχει κατά κεφαλήν ΑΕΠ χαμηλότερο του 75 % του κοινοτικού μέσου όρου.

(80) Όσον αφορά την επιλεξιμότητα της ενίσχυσης για την παρέκκλιση του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ), η Επιτροπή τονίζει ότι, στην απόφασή της της 26ης Ιουλίου 1995 σχετικά με την τροποποίηση του χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων της Ισπανίας⁽³⁶⁾, πρότεινε στις ισπανικές αρχές, βάσει της διαδικασίας που θεσπίζεται στο άρθρο 88 παράγραφος 1 της συνθήκης, να αναθεωρήσουν το χάρτη και να θεωρείται εφεξής ότι ολόκληρη η Βισκάγια αποτελεί μια περιοχή στην οποία οι ενισχύσεις για την περιφερειακή ανάπτυξη θα μπορούσαν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά σύμφωνα με την παρέκκλιση του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ). Με επιστολή της επίσημης αντιπροσωπείας τους της 26ης Ιουλίου 1995, οι ισπανικές αρχές αποδέχθηκαν την πρόταση. Ο νέος χάρτης τέθηκε σε ισχύ από την ημερομηνία αυτή. Όσον αφορά το μεταγενέστερο διάστημα, η Επιτροπή τονίζει ότι, στην απόφασή της της 11ης Απριλίου 2000, ενέκρινε τον ισπανικό χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων για την περίοδο 2000-2006. Σύμφωνα με τον εν λόγω χάρτη, η επαρχία της Βισκάγια εξακολουθεί να αποτελεί περιοχή στην οποία οι ενισχύσεις περιφερειακής ανάπτυξης δύνανται να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά σύμφωνα με την παρέκκλιση του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης.

(81) Οι κρατικές ενισχύσεις που προσλαμβάνουν τη μορφή μείωσης της φορολογητέας βάσης έχουν ως αποτέλεσμα να προωθούν τη δημιουργία, στη Βισκάγια, νέων επιχειρήσεων με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ότι το αρχικό ποσό της επένδυσης και ο αριθμός των δημιουργούμενων θέσεων απασχόλησης υπερβαίνουν καθορισμένα όρια. Ωστόσο, παρά την επίτευξη της ελάχιστης επένδυσης και της ελάχιστης δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, οι εξεταζόμενες φορολογικές ενισχύσεις δεν έχουν το χαρακτήρα επενδυτικών ενισχύσεων ή ενισχύσεων απασχόλησης. Οι ενισχύσεις αυτές δεν βασίζονται στο ποσό της επένδυσης, στον αριθμό των θέσεων απασχόλησης, ούτε στις αντίστοιχες δαπάνες των ημερομισθίων, αλλά στη φορολογητέα βάση. Εξάλλου, δεν καταβάλλονται μέχρις ενός ορίου το οποίο εκφράζεται σε ποσοστό του ποσού της επένδυσης, του αριθμού των δημιουργούμενων θέσεων απασχόλησης ή των αντίστοιχων δαπανών των ημερομισθίων, αλλά μέχρις ενός ορίου το οποίο εκφράζεται ως ποσοστό της φορολογητέας βάσης. Η Επιτροπή τονίζει σχετικά ότι το παράρτημα I των κατευθυντήριων γραμμών για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα (98/C 74/06) αναφέρει ότι «οι φορολογικές ενισχύσεις δύνανται να θεωρηθούν επενδυτικές ενισχύσεις όταν η ενίσχυση συνιστά τη φορολογητέα βάση τους. Επιπλέον,

στην κατηγορία αυτή μπορεί να ενταχθεί οποιαδήποτε φορολογική ενίσχυση, εάν το ποσό της ενίσχυσης ανταποκρίνεται σε ένα ανώτατο όριο που εκφράζεται ως ποσοστό της επένδυσης». Επομένως, οι φορολογικές ενισχύσεις οι οποίες, όπως στην παρούσα περίπτωση, δεν πληρούν τα κριτήρια αυτά δεν μπορούν να θεωρηθούν επενδυτικές ενισχύσεις.

(82) Αντιθέτως, οι εν λόγω ενισχύσεις, εφόσον μειώνουν εν μέρει το φόρο που καταβάλλουν οι δικαιούχοι επιχειρήσεις επί των κερδών τους, έχουν το χαρακτήρα ενισχύσεων λειτουργίας. Πράγματι, ο φόρος εταιρειών είναι μια φορολογική επιβάρυνση την οποία οι επιχειρήσεις που υπόκεινται σε αυτόν οφείλουν να καταβάλλουν τακτικά και υποχρεωτικά στο πλαίσιο της τρέχουσας διαχείρισής τους. Επομένως, είναι πλέον ενδεδειγμένο να εξεταστούν οι επίμαχες φορολογικές ενισχύσεις σε σχέση με τυχόν παρεκκλίσεις που εφαρμόζονται στις ενισχύσεις λειτουργίας.

(83) Η Επιτροπή υπενθυμίζει σχετικά ότι, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες κατευθυντήριες γραμμές (98/C 74/06), οι περιφερειακές ενισχύσεις που έχουν χαρακτήρα ενισχύσεων λειτουργίας κατά κανόνα απαγορεύονται. Μπορεί, ωστόσο, κατ' εξαίρεση να χορηγηθούν παρόμοιες ενισχύσεις σε περιφέρειες επιλέξιμες για την παρέκκλιση του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α), εφόσον πληρούν ορισμένους όρους που θεσπίζονται στα σημεία 4.15 έως 4.17 των κατευθυντήριων γραμμών, στις εξαιρετικά απομακρυσμένες περιοχές ή στις περιοχές με χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού, εάν έχουν σκοπό να αντισταθμίσουν τις πρόσθετες μεταφορικές δαπάνες. Ωστόσο, το επίπεδο ΣΟΕΕ III της Βισκάγια δεν είναι επιλέξιμο για την παρέκκλιση του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης και, εξάλλου, η χορήγηση των ενισχύσεων λειτουργίας δεν πληροί τους σχετικούς όρους. Επιπλέον, τη ΣΟΕΕ III της Βισκάγια δεν έχει χαρακτηρίσει εξαιρετικά απομακρυσμένης περιοχής⁽³⁷⁾ ούτε περιοχή με χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού⁽³⁸⁾. Για το λόγο αυτόν, απαγορεύονται τα στοιχεία ενισχύσεων λειτουργίας στη μείωση της φορολογητέας βάσης ιδίως επειδή δεν χορηγούνται σε περιοχή που τυγχάνει της παρέκκλισης του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) ούτε σε περιοχή εξαιρετικά απομακρυσμένη, ούτε σε περιοχή με χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα. Επομένως, στην παρούσα περίπτωση, οι ενισχύσεις είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

(84) Η Επιτροπή εκτιμά συνεπώς ότι το εξεταζόμενο καθεστώς φορολογικών ενισχύσεων δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμο με την κοινή αγορά σύμφωνα με τις περιφερειακές παρεκκλίσεις του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) και γ) της συνθήκης ΕΚ, στο μέτρο που δεν είναι σύμφωνο με τους κανόνες για τις περιφερειακές ενισχύσεις.

(85) Πέραν της εφαρμογής της παρέκκλισης του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) σχετικά με την ανάπτυξη ορισμένων δραστηριοτήτων στις ανωτέρω περιπτώσεις, πρέπει να εξεταστεί η πιθανή εφαρμογή της παρέκκλισης αυτής και για άλλους σκοπούς. Προς τούτο συνάγεται ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης δεν έχει στόχο την ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ), ιδίως την ανάπτυξη δράσεων υπέρ μικρομεσαίων επιχειρήσεων, την έρευνα και την ανάπτυξη, την προστασία του περιβάλλοντος, τη δημιουργία

⁽³⁴⁾ Κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) υπολογιζόμενο σε μονάδα αγοραστικής δύναμης (ΜΑΔ).

⁽³⁵⁾ Οι αναφορές στους περιφερειακούς κανόνες περιορίζονται, στις ακόλουθες αιτιολογικές σκέψεις, στις κατευθυντήριες γραμμές των ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα (98/C 74/06). Εν πάση περιπτώσει, το αποτέλεσμα της αξιολόγησης των εξεταζόμενων ενισχύσεων δεν θα διέφερε εάν βασιζόταν στους προηγούμενους κανόνες. Βλέπε το σημείο 3.5 των περιφερειακών κατευθυντήριων γραμμών (98/C 74/06).

⁽³⁶⁾ Βλέπε 96/C 25/03.

⁽³⁷⁾ Δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των εξαιρετικά απομακρυσμένων περιοχών του άρθρου 299 της συνθήκης.

⁽³⁸⁾ Σύμφωνα με την παράγραφο 3.14 των κατευθυντήριων γραμμών για τις περιφερειακές ενισχύσεις (98/C 74/06).

θέσεων απασχόλησης, ή την κατάρτιση σύμφωνα με τους αντίστοιχους κοινοτικούς κανόνες. Κατά συνέπεια, οι φορολογικές αυτές ενισχύσεις δεν μπορούν να τύχουν της παρέκκλισης του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) για τους προαναφερθέντες στόχους.

(86) Ομοίως, ελλείψει τομεακών περιορισμών, η μείωση της φορολογητέας βάσης μπορεί να χορηγείται χωρίς κανένα περιορισμό σε επιχειρήσεις των ευαίσθητων κλάδων που υπόκεινται σε ειδικές κοινοτικές διατάξεις, όπως εκείνες που εφαρμόζονται στην παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία των γεωργικών προϊόντων του παραρτήματος I της συνθήκης, την αλιεία, την εξόρυξη άνθρακα, τη χαλυβουργία, τις μεταφορές, τη ναυπηγική βιομηχανία, τις συνθετικές ίνες και την αυτοκινητοβιομηχανία⁽³⁹⁾. Στις παρούσες συνθήκες, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι φορολογικές ενισχύσεις υπό μορφή μείωσης της φορολογητέας βάσης δεν μπορούν να συμμορφώνονται με τις εν λόγω τομεακές διατάξεις. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η μείωση της φορολογητέας βάσης δεν πληροί τον όρο να μην προωθεί νέα παραγωγική ικανότητα ούτως ώστε να μην επιδεινώνει το πρόβλημα πλεονάζουσας ικανότητας το οποίο έπληττε ανέκαθεν τους εν λόγω κλάδους. Συνεπώς, όταν ο δικαιούχος ανήκει σε έναν από τους προαναφερθέντες κλάδους, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι ενισχύσεις, εφόσον δεν υπόκεινται στους τομεακούς κανόνες, δεν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά και την παρέκκλιση του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ σχετικά με την προώθηση ορισμένων δραστηριοτήτων.

(87) Οι εξεταζόμενες ενισχύσεις, οι οποίες δεν μπορούν να τύχουν των παρεκκλίσεων του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) της συνθήκης, δεν μπορούν να τύχουν ούτε των λοιπών παρεκκλίσεων του άρθρου 87 παράγραφοι 2 και 3. Δεν μπορούν να θεωρηθούν ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο α), εφόσον δεν πρόκειται για ενισχύσεις που προορίζονται για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα, δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β. Επιπλέον, δεν έχουν ως στόχο την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ούτε προορίζονται για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους, όπως προβλέπει το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο β). Εξάλλου, δεν δύνανται να τύχουν της παρέκκλισης του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ), εφόσον δεν προορίζονται για την προώθηση του πολιτισμού ή τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Συνεπώς, οι ενισχύσεις δεν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά.

(88) Δεδομένου ότι η μείωση της φορολογητέας βάσης καλύπτει διάφορα οικονομικά έτη, μένει ενδεχομένως ακόμη να καταβληθεί μέρος των φορολογικών ενισχύσεων. Ωστόσο, οι ενισχύσεις είναι παράνομες και ασυμβίβαστες. Κατά συνέπεια, οι ισπανικές αρχές οφείλουν να αναστείλουν την πληρωμή τυχόν υπολοίπου της μείωσης της φορολογητέας βάσης, το οποίο ενδεχομένως οφείλεται ακόμη σε ορισμένους δικαιούχους.

(89) Όσον αφορά τις ασυμβίβαστες ενισχύσεις που έχουν ήδη καταβληθεί, πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τα παραπάνω επιχειρήματα, οι δικαιούχοι δεν μπορούν να βασιστούν στις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου όπως η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ή η ασφάλεια του δικαίου. Κατά συνέπεια, μπορεί κάλλιστα να εφαρμοστεί το άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 659/1999, βάσει του οποίου «σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο». Επομένως και στην παρούσα περίπτωση οι ισπανικές αρχές πρέπει να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ανάκτηση των ενισχύσεων που έχουν ήδη καταβληθεί έτσι ώστε να αποκαταστήσουν την οικονομική κατάσταση στην οποία θα βρίσκονταν οι δικαιούχοι επιχειρήσεις εάν δεν τους είχαν χορηγηθεί οι παράνομες ενισχύσεις. Οι ενισχύσεις πρέπει να ανακτηθούν σύμφωνα με τις διαδικασίες και τις διατάξεις της ισπανικής νομοθεσίας και πρέπει να περιλαμβάνουν όλους τους οφειλόμενους τόκους, υπολογιζόμενους από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης έως την ημερομηνία της πραγματικής αποπληρωμής βάσει του επιτοκίου αναφοράς που χρησιμοποιείτο κατά την ημερομηνία αυτή για τον υπολογισμό του καθαρού ισοδυνάμου επιχορήγησης των περιφερειακών ενισχύσεων στην Ισπανία⁽⁴⁰⁾.

(90) Η παρούσα απόφαση αναφέρεται στο καθεστώς και είναι άμεσα εφαρμόστια, περιλαμβανομένης της ανάκτησης οποιασδήποτε μεμονωμένης ενίσχυσης χορηγήθηκε στο πλαίσιο του καθεστώτος αυτού. Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι, ως συνήθως, η παρούσα απόφαση εκδίδεται με την επιφύλαξη ότι μεμονωμένες ενισχύσεις δύνανται να θεωρηθούν, εν όλω ή εν μέρει, ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά σε συνάρτηση με τα ίδια χαρακτηριστικά τους, είτε σε μεταγενέστερη απόφαση της Επιτροπής είτε κατ' εφαρμογή των κανονισμών παρέκκλισης.

X. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

(91) Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι:

- η Ισπανία έδωσε παράνομα σε εφαρμογή, στη Βισκάγια, μείωση της φορολογητέας βάσης για τις επενδύσεις παραβιάζοντας το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης,
- η μείωση της φορολογητέας βάσης δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά,
- οι ισπανικές αρχές οφείλουν να αναστείλουν την καταβολή τυχόν υπολοίπου των ενισχύσεων που ενδεχομένως οφείλεται σε ορισμένους δικαιούχους. Όσον αφορά τις ασυμβίβαστες ενισχύσεις που έχουν ήδη καταβληθεί, οι ισπανικές αρχές λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ανάκτησή τους, έτσι ώστε να αποκατασταθεί η οικονομική κατάσταση στην οποία θα βρίσκονταν οι δικαιούχοι επιχειρήσεις αν δεν τους είχαν χορηγηθεί οι παράνομες ενισχύσεις,

⁽³⁹⁾ Για τις τομεακές διατάξεις που ισχύουν σήμερα, εκτός από την Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, βλέπε την ισοδότηση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/

⁽⁴⁰⁾ Επιστολή της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη 29ης Μαρτίου 1977. Βλέπε επίσης την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 29ης Μαρτίου 1977 στην υπόθεση 142/87, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-950.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση, με τη μορφή μείωσης της φορολογητέας βάσης, που έδωσε παράνομα σε εφαρμογή η Ισπανία στην ιστορική περιοχή της Βισκάγια, κατά παράβαση του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, μέσω του άρθρου 26 του περιφερειακού νόμου 3/1996 της 26ης Ιουνίου, είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

Άρθρο 2

Η Ισπανία υποχρεούται να καταργήσει το καθεστώς ενισχύσεων που αναφέρεται στο άρθρο 1, εφόσον αυτό εξακολουθεί να παράγει αποτελέσματα.

Άρθρο 3

1. Η Ισπανία λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την ανάκτηση από τους δικαιούχους των αναφερόμενων στο άρθρο 1 ενισχύσεων που χορηγήθηκαν παράνομα στους δικαιούχους.

Η Ισπανία υποχρεούται να καταργήσει όλες τις καταβολές εκκρεμών ενισχύσεων.

2. Η ανάκτηση πραγματοποιείται αμελλητί σύμφωνα με τις διαδικασίες της εθνικής νομοθεσίας υπό τον όρο ότι επιτρέπουν την

άμεση και αποτελεσματική εκτέλεση της απόφασης. Οι ανακτώμενες ενισχύσεις περιλαμβάνουν τόκους από το χρόνο κατά τον οποίο τέθηκαν στη διάθεση των δικαιούχων έως το χρόνο της πραγματικής τους ανάκτησης. Οι τόκοι αυτοί υπολογίζονται με βάση το επιτόκιο αναφοράς που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του ισοδυνάμου επιχορήγησης στο πλαίσιο των περιφερειακών ενισχύσεων.

Άρθρο 4

Η Ισπανία ενημερώνει την Επιτροπή, εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, για τα μέτρα που έλαβε για την εφαρμογή της.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο της Ισπανίας.

Βρυξέλλες, 11 Ιουλίου 2001.

Για την Επιτροπή

Mario MONTI

Μέλος της Επιτροπής